

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΟΥΣΕΙΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Περιβάλλον και Πολιτισμός 2017
«ΠΝΟΕΣ ΑΝΕΜΩΝ»

Εορταστικές εκδηλώσεις
Πέμπτη 19, Παρασκευή 20, Σάββατο 21 και Κυριακή 22 Οκτωβρίου 2017

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ

ΝΟΜΟΣ ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ

Η Εφορεία Αρχαιοτήτων Αιτωλοακαρνανίας και Λευκάδας συμμετέχει με το εκπαιδευτικό πρόγραμμα «Ιρις, το ουράνιο τόξο ...στο Νέο Αρχαιολογικό μουσείο Θέρμου», το οποίο απευθύνεται σε παιδιά Δημοτικού. Οι συμμετέχοντες θα έρθουν σε επαφή με τη σύζυγο του θεού Ζέφυρου, την ορμητική σαν θύελλα και γοργόφτερη Ίριδα, όπως αυτή απεικονίζεται στην ζωγραφιστή πλάκα της μετόπης του ναού του Απόλλωνος Λυσείου και θα την ζωγραφίσουν όπως την φαντάζονται στον μύθο του Ίδα και της Μάρπησας.

Το πρόγραμμα θα πραγματοποιηθεί την **Πέμπτη 19 και την Παρασκευή 20 Οκτωβρίου από τις 8:30 έως τις 13:00**. Η διάρκεια προγράμματος είναι μιάμιση ώρα και ο μέγιστος αριθμός συμμετεχόντων ανά πρόγραμμα είναι 25 μαθητές.

Τηλέφωνο επικοινωνίας για το κοινό: 26310 55654 και 6939596411 (Δ. Γαβρίνα)

ΝΟΜΟΣ ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ

Η Εφορεία Αρχαιοτήτων Αργολίδας σε συνεργασία με την Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση Αργολίδας, το Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης της Ν. Κίου και την Εθνική Πινακοθήκη, παράρτημα Ναυπλίου, στο πλαίσιο των εκδηλώσεων «Πνοές Ανέμων», θα πραγματοποιήσει εκδηλώσεις στο Ιστορικό κέντρο της πόλης του Ναυπλίου και στην Ακροναυπλία, την **Πέμπτη 19, την Παρασκευή 20, το Σάββατο 21 και την Κυριακή 22 Οκτωβρίου** με θέμα «Η συμβολή του αέρα στην εξέλιξη του Ναυπλίου».

Η εκδήλωση θα περιλαμβάνει περιήγηση - ξενάγηση με αφετηρία το ιστορικό κέντρο του Ναυπλίου και κατάληξη την Ακροναυπλία. Θα διαμορφωθεί συγκεκριμένο εκπαιδευτικό πρόγραμμα με θεματική τον αέρα και την επιρροή του στην εξέλιξη της ιστορίας της πόλης.

Σε συγκεκριμένες στάσεις θέασης, θα γίνονται αναφορές σε θέματα όπως: Η κατεδάφιση των τειχών του ιστορικού κέντρου και ο ρόλος του αέρα στην πόλη. Η ανάπτυξη του λιμανιού. Η σημερινή χρήση του αέρα για την παραγωγή εναλλακτικών μορφών ενέργειας. Η τοπογραφία της Ακροναυπλίας και η κατασκευή των ανεμόμυλων στον ιστορικό βράχο.

Στο πλαίσιο του προγράμματος, σε κτήριο της Ακροναυπλίας θα γίνει φωτογραφική έκθεση του αείμνηστου Γιώργου Αντωνίου με θέμα τους Ανεμόμυλους της Αργολίδας. Τέλος, οι συμμετέχοντες στο πρόγραμμα θα επισκέπτονται την Πινακοθήκη Ναυπλίου για να ξεναγούνται σε εκθέματα με θέμα τα «πλοία μιας άλλης εποχής και ο ρόλος του ανέμου».

Τηλέφωνο επικοινωνίας για το κοινό: 27520 27502 (Χ. Αντωνιάδης)

NOMOS ΑΡΤΑΣ

Η Εφορεία Αρχαιοτήτων Άρτας διοργανώνει εκπαιδευτικά προγράμματα στο Αρχαιολογικό Μουσείο Άρτας. Συγκεκριμένα, στις **19 Οκτωβρίου και ώρα 9:30** θα πραγματοποιηθεί εκπαιδευτικό πρόγραμμα με τίτλο «Ας ανοίξουμε τον κλίβανο», απευθυνόμενο σε μαθητές της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, σχετικό με την κατασκευή και το ψήσιμο αγγείων σε κλιβάνους. Στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα θα χρησιμοποιηθεί η μουσειοσκευή που παραχωρήθηκε από το Κέντρο Μελέτης Νεώτερης Κεραμικής – Ίδρυμα οικ. Γ. Ψαρόπουλου.

Στις **20 Οκτωβρίου και ώρα 9:30** θα πραγματοποιηθεί εκπαιδευτικό πρόγραμμα με τίτλο «Αέρινες νότες», σε συνεργασία με τον κ. Γεώργιο Πολύζο, κατασκευαστή αρχαίων μουσικών οργάνων, και το Μουσικό Σχολείο Άρτας, απευθυνόμενο σε μαθητές της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, και θα σχετίζεται με τα πνευστά και άλλα μουσικά όργανα, όπως αυτά μαρτυρούνται μέσα από αρχαιολογικά ευρήματα.

Τηλέφωνο επικοινωνίας για το κοινό: 26810 24636 (Β. Γαλάνη)

NΟΜΟΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

Η Εφορεία Αρχαιοτήτων Αθηνών συμμετέχοντας στις εκδηλώσεις διοργανώνει τις εξής δράσεις:

- Στην **Αρχαία Αγορά** θα πραγματοποιηθεί εκπαιδευτική δράση για σχολικές ομάδες και το ευρύ κοινό με τίτλο "Με το φύσημα του ανέμου: Έπεα για όντα πτερόεντα στην Αρχαία Αγορά". Μια πνοή του Αιόλου από το θώρακα της Οδύσσειας θα μας ταξιδέψει στους αιθέρες όπου θα συναντήσουμε ένα πλήθος φτερωτών μορφών, δημιουργημάτων της εξαιρετικής μυθοπλαστικής φαντασίας των αρχαίων.

Ώρες και ημέρες εκδηλώσεων:

- Εκπαιδευτικό πρόγραμμα για σχολικές ομάδες: **19 και 20 Οκτωβρίου**, ώρες κατόπιν συνεννόησης.
- Θεματική ξενάγηση για το ευρύ κοινό **21 Οκτωβρίου στις 11:00.**

Τηλέφωνο επικοινωνίας για το κοινό: 210 3210196, 210 3210180 (Μ. Λιάσκα)

- Στην Ακαδημία Πλάτωνος θα πραγματοποιηθεί η δράση "Άνεμοι και αρχαία Ακαδημία" την **Πέμπτη 19 Οκτωβρίου**, που θα περιλαμβάνει θεματικές ξεναγήσεις για σχολικές ομάδες, με προσδιορισμό ώρας κατόπιν συνεννόησης. Ο Αέρας και ο Άνεμος συνδέονται με την αρχαία Ακαδημία με τρεις τρόπους. Ως φυσικά φαινόμενα, γονιμικά και καταστροφικά. Ως θεότητες μέσα από τη σχέση των Ίππων των Διοσκούρων με τον Ποσειδώνα, τον Κύριο των Ανέμων, με τη χθόνια υπόστασή του ως Ιππίου. Ως φυσικές ουσίες που περνούν στη φιλοσοφική και φυσική θεωρία μέσα από τους προσωκρατικούς και φυσικούς φιλοσόφους και φθάνουν στον Πλάτωνα για να πάρουν τη μορφή οκταέδρου.

Τηλέφωνο επικοινωνίας για το κοινό: 210 3313340 (Μ. Παναγιωτόπουλος, Γ. Χατζηευθυμίου)

- Στον **αρχαιολογικό χώρο των Λόφων**, στο αναπαυτήριο Πικιώνη, θα παρουσιαστεί για πρώτη φορά στο κοινό ο οστέινος πλαγίαυλος που αποκαλύφθηκε σε τάφο του 2ου αι. π.Χ. κατά την ανασκαφή του νεκροταφείου της αρχαίας οδού Κοίλης. Ο ακέραιος χαλκόδετος πλαγίαυλος

αποτελεί μοναδικό εύρημα και εξαιρετικό δείγμα μουσικού οργάνου που ήταν σχεδιασμένο να παίζει σε δύο κλίμακες, την διατονική και την χρωματική μελωδική. Η έκθεση θα περιλαμβάνει ομιλίες και εποπτικό υλικό σχετικό με τις συνθήκες εύρεσής του, τα στάδια συντήρησης και τον τρόπο λειτουργίας του. Οι εκδηλώσεις θα ολοκληρωθούν με επίσκεψη και ξενάγηση στο Ηρώο του μυθικού ποιητή Μουσαίου, στο λόφο των Μουσών, καθώς και στα ιερά των Νυμφών και του Πανός, θεότητες κατεξοχήν συνδεδεμένες με τη μουσική και το χορό, που εμπνέονται από τις "Πνοές Ανέμων", καθώς ο αέρας αποτελεί βασικό δομικό στοιχείο της φύσης και κατ' επέκταση της ίδιας της ζωής.

Τηλέφωνο επικοινωνίας για το κοινό: 210 9240548, 210 9240549 (Μ. Ντούρου, Β. Μυλωνά)

- Στο πλαίσιο των εκδηλώσεων η Εφορεία Αρχαιοτήτων Αθηνών επιθυμεί να φέρει το κοινό πιο κοντά σε ένα σημαντικό μνημείο – τοπόσημο της περιοχής βόρεια της Ακρόπολης, το *Ωρολόγιον Ανδρονίκου Κυρρήστου*, στον αρχαιολογικό χώρο της Ρωμαϊκής Αγοράς, γνωστό και ως «Πύργος των Ανέμων» ή «Αέρηδες». Με εννέα ηλιακά ρολόγια στις εξωτερικές πλευρές του μνημείου, και έναν μηχανισμό ωρολογίου ή πλανηταρίου κάποτε στο εσωτερικό του, οκτώ μαρμάρινες φτερωτές μορφές που αναπαριστούν τους οκτώ κυριότερους ανέμους, «πνέουν» αδιάκοπα επάνω στη ζωφόρο του, παρακολουθώντας από εκεί, μεγάλα ιστορικά γεγονότα που διαδραματίστηκαν στην πόλη, από τα ύστερα ελληνιστικά χρόνια έως και τις ημέρες μας. Την **Παρασκευή 20 Οκτωβρίου** θα πραγματοποιηθούν θεματικές ξεναγήσεις για σχολικές ομάδες, με προσδιορισμό ώρας κατόπιν συνεννόησης, και το **Σάββατο 21 Οκτωβρίου** θεματικές ξεναγήσεις για το ευρύ κοινό, από τις 11:00.

Τηλέφωνο επικοινωνίας για το κοινό: 210 3233058, 210 3216690 (Ν. Τσονιώτης, Δ. Σούρλας)

Εφορεία Αρχαιοτήτων Ανατολικής Αττικής

Η Εφορεία Αρχαιοτήτων Ανατολικής Αττικής προγραμματίζει τα εξής:

- Στη Λαυρεωτική τις ημέρες υλοποίησης της δράσης θα παρουσιασθούν διαδρομές και χρήσεις του αέρα κατά την αρχαιότητα, φωτίζοντας διαστάσεις που συνδέονται με την τεχνολογία, στο πλαίσιο της αρχαίας μεταλλευτικής και μεταλλουργίας, αλλά

και με τη ναυσιπλοΐα. Την **Πέμπτη 19 Οκτωβρίου** θα πραγματοποιηθεί εκπαιδευτικό πρόγραμμα για μαθητές στον αρχαιολογικό χώρο του Σουνίου ξεκινώντας από τα πανιά του πλοίου του Θησέα. Την **Κυριακή 22 Οκτωβρίου** θα πραγματοποιηθούν περιηγήσεις στα αρχαία μεταλλεία στην περιοχή του Εθνικού Δρυμού (**ώρα 10:00 – 11:30**), όπου οι «ψυχαγωγίες» - αρχαία μεταλλευτικά φρέατα - οδηγούσαν (και οδηγούν ακόμη) τον καθαρό αέρα στις μεταλλευτικές στοές, σε βάθη έως και 180μ. κάτω από τη γη. Ξεναγήσεις σε μεταλλουργικά εργαστήρια καμίνων τήξεως, στην Πουνταζέζα (**ώρα 12:00 – 13:00**), θα ξεδιπλώσουν τους τρόπους χρήσης του αέρα για την επίτευξη υψηλών θερμοκρασιών στην κάμινο, αλλά και για την ψύξη του ρευστού μετάλλου. Η περιήγηση θα ολοκληρωθεί στο Σούνιο (**ώρα 13:30 – 15:00**) με ξενάγηση και εξερεύνηση των νεώσοικων και του διαχρονικού ρόλου των λιμένων και του ακρωτηρίου στη ναυσιπλοΐα.

Τηλέφωνο επικοινωνίας για το κοινό: 210 3213700, εσωτ. 112, 148 (Α. Καπετάνιος)

- Στον αρχαιολογικό χώρο και το Μουσείο Βραυρώνας θα πραγματοποιηθεί εκπαιδευτικό πρόγραμμα από αρχαιολόγους της Εφορείας Αρχαιοτήτων Ανατολικής Αττικής, με τίτλο «Το ταξίδι της Ιφιγένειας: νέα πνοή στην ιστορία», όπου θα παρουσιαστεί η σχέση του Ιερού της Βραυρωνίας Αρτέμιδος με την Τρωική εκστρατεία. Στον αρχαίο δήμο των Φιλαϊδών, υπήρχε η παράδοση (σχολ. Αριστοφ., Λυσιστράτη 645) πως ο Αγαμέμνονας με τους άλλους Έλληνες είχε αποπλεύσει για την Τροία από τον όρμο της Βραυρώνας και όχι από την Αυλίδα. Η Ιφιγένεια, κόρη του Αγαμέμνονα και κλειδούχος ιέρεια της Αρτέμιδος, έπρεπε να θυσιαστεί για να σταματήσει η άπνοια και επιτέλους να ξεκινήσει το ταξίδι των Αχαιών προς την Τροία. Παράλληλα η Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία θα πραγματοποιήσει περιβαλλοντική περιήγηση για το ευρύ κοινό σε επιλεγμένες διαδρομές στον Υγρότοπο της Βραυρώνας, παρατήρηση πτηνών και δράσεις περιβαλλοντικής εκπαίδευσης για παιδιά. Πιο αναλυτικά θα πραγματοποιηθούν:

- **Πέμπτη 19 Οκτωβρίου, ώρα: 10:00 - 13:00:** Εκπαιδευτικό πρόγραμμα για παιδιά πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης στο Αρχαιολογικό Μουσείο Βραυρώνας και Περιβαλλοντική Περιήγηση σε επιλεγμένες περιηγητικές διαδρομές στον Υγρότοπο Βραυρώνας..

- **Κυριακή 22 Οκτωβρίου, ώρα 10:00 - 14:00:** Ξενάγηση στον αρχαιολογικό χώρο και το Μουσείο Βραυρώνας και Περιβαλλοντική Περιήγηση σε επιλεγμένες περιηγητικές διαδρομές στον Υγρότοπο Βραυρώνας.

Σημείο συνάντησης: Αρχαιολογικό Μουσείο Βραυρώνας.

Τηλέφωνο επικοινωνίας για το κοινό: 22990 27020, 27340 (αρχαιολογικό μουσείο Βραυρώνας), 210 3215515, εσωτ.131, 149 (Κ. Πέτρου, Μ. Στάθη), 210 8227937, 210 8228704 (Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία)

Εφορεία Αρχαιοτήτων Δυτικής Αττικής, Πειραιώς και Νήσων

Η Εφορεία Αρχαιοτήτων Δυτικής Αττικής, Πειραιώς και Νήσων συμμετέχει στις εκδηλώσεις με τις εξής δράσεις:

- «... του ανέμου και της φωτιάς»: στο **Αρχαιολογικό Μουσείο Αίγινας**. Τι συνέβαινε όταν ο αέρας και η φωτιά συναντιούνταν με τον χαλκό ή τον πηλό μέσα στα καμίνια των τεχνιτών στον οικισμό της Κολώνας; Ποιες τεχνολογικές γνώσεις επέτρεπαν στους αρχαίους χαλκουργούς και κεραμείς να θέτουν στην υπηρεσία τους τον αέρα; Με αφορμή τις εργαστηριακές εγκαταστάσεις που βρέθηκαν στον προϊστορικό οικισμό της Κολώνας στην Αίγινα, το χυτήριο του χαλκουργού και τον φούρνο του αγγειοπλάστη, συζητάμε για τη χρήση του αέρα στην χαλκοπλαστική και αγγειοπλαστική.

Η εκδήλωση θα πραγματοποιηθεί για μαθητές την **Παρασκευή 20 Οκτωβρίου** και για το ευρύ κοινό την **Κυριακή 22 Οκτωβρίου**.

Τηλέφωνο επικοινωνίας για το κοινό: 210 4590707 (Ε. Πίνη)

Στο **Αρχαιολογικό Μουσείο του Πειραιά** θα πραγματοποιηθούν οι παρακάτω εκδηλώσεις:

- **Τετάρτη 18 Οκτωβρίου:** ξενάγηση - εισήγηση "Οι άνεμοι και η θάλασσα" από τον Αντώνη Μαστραπά, δ.φ. και Σχολικό Σύμβουλο Πειραιά σε μαθητές της Ελληνογαλλικής Σχολής Πειραιά «Άγιος Παύλος».

- **Παρασκευή 20 Οκτωβρίου** (απόγευμα):

α) Ομιλία με τίτλο «Οι άνεμοι και η θάλασσα» του Αντώνη Μαστραπά, δ.φ., Σχολικού Συμβούλου Πειραιά. Με αφιερώματα του Αρχαιολογικού Μουσείου

Πειραιά, οι επισκέπτες θα περιηγηθούν με τους ανέμους στην ελληνική μυθολογία, στην αρχαία ελληνική τέχνη, στη λογοτεχνία και στην αρχαία ιστορία του Πειραιά.

β) Θεατρικό δρώμενο από την ομάδα Θεατρικά Όνειρα του Γενικού Λυκείου Καλλιπόλης, με την επιμέλεια της φιλόλογου Ελένης Βεντούρη.

Η εκδήλωση απευθύνεται στο ευρύ κοινό και στην εκπαιδευτική κοινότητα.

Τηλέφωνο επικοινωνίας για το κοινό: 210 4590704, -772, -713 (Α. Καπετανοπούλου, Α. Συρογιάννη, Α. Ντόβα)

Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο

Στις **19, 20, 21 και 22 Οκτωβρίου** το Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο συμμετέχει στην πανελλήνια εκστρατεία με τίτλο "Πνοές Ανέμων». Οι συμμετέχοντες καλούνται να αναζητήσουν μέσα στο μουσείο επιλεγμένα εκθέματα που σχετίζονται με τον αέρα, με τη βοήθεια δίγλωσσου ενημερωτικού φυλλαδίου που θα διατίθεται δωρεάν στην είσοδο του Μουσείου.

Την **Πέμπτη 19 Οκτωβρίου, 10:00-12:00**, θα πραγματοποιηθεί εκπαιδευτική περιήγηση για μαθητές Γ΄ έως Στ΄ Δημοτικού σε αντιπροσωπευτικά εκθέματα που σχετίζονται με τον αέρα καθώς και εικαστικό εργαστήρι.

Τηλέφωνο επικοινωνίας για το κοινό: 213 2144889 (Μ. Σελέκου, Π. Κουτσιανά)

Επιγραφικό και Νομισματικό Μουσείο

Το **Επιγραφικό Μουσείο** συμμετέχοντας στις δράσεις θα παρουσιάσει σε μαθητές σχολείων και ενήλικες επιγραφές που αναφέρονται σε θεότητες που σχετίζονται με τις καιρικές συνθήκες, όπως τον Δία Καταιβάτη κλπ., σύμφωνα με το ακόλουθο πρόγραμμα:

- **Πέμπτη 19 και Παρασκευή 20 Οκτωβρίου στις 11:00** θα πραγματοποιηθεί παρουσίαση σε μαθητές σχολείων και στις **12:30** σε ενήλικες.

Τηλέφωνο επικοινωνίας για το κοινό: 210 8232950 (Ε. Χωρέμη, Ε. Ζαββού)

Το **Νομισματικό Μουσείο** συμμετέχει στην πανελλαδική εκστρατεία με τη διοργάνωση εκπαιδευτικών δράσεων για σχολικές ομάδες και ενήλικες.

Το Ιλίου Μέλαθρον ως χώρος ανοιχτός σε εκπαιδευτικές, κοινωνικές και ψυχαγωγικές δράσεις, υποδέχεται το κοινό με την πραγματοποίηση εκπαιδευτικού προγράμματος και θεματικών περιηγήσεων σε τρία (3) επιλεγμένα εκθέματα που σχετίζονται με τα στοιχεία της φύσης.

Επίσης θα παρουσιαστεί το βιβλίο του Κωστή Στήκα «Ο Μηχανισμός των Αντικυθήρων. Οι ερευνητές ξεκλειδώνουν τα μυστικά του αρχαιότερου μηχανισμού του σύμπαντος».

Οι εκδηλώσεις θα πραγματοποιηθούν στις **19-22 Οκτωβρίου**.

Για τη συμμετοχή του κοινού θα τηρηθεί σειρά προτεραιότητας.

Τηλέφωνο επικοινωνίας για το κοινό: 210 3643774, 210 3632057 (Γ. Βενιέρη, Γ. Νικολάου, Ε. Νάκη)

Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο

Το Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο συμμετέχει και φέτος στη δράση, ολοκληρώνοντας τον κύκλο των τεσσάρων στοιχείων της φύσης. Κατά τη διάρκεια των εκδηλώσεων τα αντικείμενα της έκθεσης θα μας οδηγήσουν σε μια διαδρομή όπου θα ανιχνεύσουμε -αυτή τη φορά- τη σημασία του ανέμου, του αέρα στην ανθρώπινη δραστηριότητα και σκέψη. Μαζί θα ανακαλύψουμε εικόνες με παραστάσεις που αφηγούνται ναυτικές ιστορίες, με πνευστά μουσικά όργανα, θα εντοπίσουμε αντικείμενο που λέγεται αέρας και θα συζητήσουμε για την άποψη των βυζαντινών για τον αέρα και τους ανέμους.

Τηλέφωνο επικοινωνίας για το κοινό: 213 2139507 (Π. Βοσνίδης)

Μουσείο Ελληνικής Λαϊκής Τέχνης και Ελληνικών Λαϊκών Μουσικών Οργάνων – Συλλογή Φοίβου Ανωγειανάκη

Το Μουσείο Ελληνικής Λαϊκής Τέχνης συμμετέχοντας στις δράσεις διοργανώνει εκπαιδευτικό πρόγραμμα για σχολικές ομάδες στο Λουτρό των Αέρηδων. Το Λουτρό των Αέρηδων, το οποίο χρονολογείται στην πρώτη περίοδο της Τουρκοκρατίας, είναι το μόνο από τα λουτρά της Αθήνας που σώζεται μέχρι σήμερα. Τα δημόσια λουτρά υπήρξαν χώροι καθαριότητας και περιποίησης του σώματος, απόλαυσης και ψυχαγωγίας, συνάντησης και κοινωνικής συναναστροφής.

Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα εστιάζει στη χρήση του ζεστού αέρα της καύσιμης ύλης, όπου διοχετευόταν στα υπόκαυστα για την επιδαπέδια και επιτοίχια θέρμανση του Λουτρού, μέσα από βιωματικά παιχνίδια, αφήγηση και εικαστική κατασκευή.

Ημερομηνίες: 20 Οκτωβρίου

Ωρα: 10:00

Απαραίτητη η δήλωση συμμετοχής.

Τηλέφωνο επικοινωνίας για το κοινό: 210 3223368 (Κ. Καντσού) και 210 3244340
(Λουτρό των Αέρηδων)

Εθνικό Ιστορικό Μουσείο

Το Εθνικό Ιστορικό Μουσείο συμμετέχει στις δράσεις προβάλλοντας στη μόνιμη έκθεσή του τρία εκθέματα: τη Χάρτα της Ελλάδος του Ρήγα με το ρόδο των ανέμων, το ακρόπρωρο του μπρικιού «Άρης» του Ανδρέα Μιαούλη και το ομοίωμα του ίδιου πλοίου, προϊόν μικροναυπηγικής του 19ου αι. Τρία κειμήλια του ΕΙΜ, μια αφορμή, λοιπόν, για να μιλήσουμε «περί ανέμων» και να δούμε τον καταλυτικό ρόλο που έπαιξε η γνώση τους και η διαχείρισή τους στην ανάπτυξη της ναυτιλίας, του εμπορίου αλλά και της διακίνησης των φιλελεύθερων ιδεών του 18ου και 19ου αιώνα. **Η είσοδος θα είναι ελεύθερη για το κοινό 19, 20, 21 και 22 Οκτωβρίου**, στις ώρες λειτουργίας του μουσείου.

Μπροστά από τα επιλεγμένα εκθέματα, θα υπάρχει ξεχωριστή σήμανση. Επίσης, θα διανέμεται ενημερωτικό δίπτυχο που θα εισάγει τον επισκέπτη στην εποχή και στο ρόλο που έπαιξε η ανάπτυξη της ναυσιπλοΐας στο εμπόριο αλλά και στη διάδοση των νέων φιλελεύθερων ιδεών του 18ου και 19ου αιώνα.

Στα πλαίσια της δράσης αυτής, θα αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του μουσείου μας εκπαιδευτικό υλικό με θέμα την ανάπτυξη της ελληνικής ναυσιπλοΐας κατά τον 18ο και 19ο αιώνα για τους μαθητές της Α/θμιας εκπαίδευσης που θα επισκεφτούν το μουσείο μας από τις 19 με 20 Οκτωβρίου και εξής.

Τηλέφωνο επικοινωνίας για το κοινό: 210 3222266 και 210 3237617 (Ν. Ζυγούρη)

Μουσείον της Πόλεως των Αθηνών - Ίδρυμα Βούρου - Ευταξία

Το Μουσείον της Πόλεως των Αθηνών– Ίδρυμα Βούρου-Ευταξία θα πραγματοποιήσει ειδικές ξεναγήσεις και εκπαιδευτικές δραστηριότητες στις **19 και 20 Οκτωβρίου** για σχολικές ομάδες και στις **21-22 Οκτωβρίου** για ομάδες ενηλίκων και μεμονωμένους επισκέπτες. Με βάση τους ζωγραφικούς πίνακες του Μουσείου που παρουσιάζουν τη χρήση του αέρα, οι επισκέπτες θα κατανοήσουν τη σημασία του στη ναυσιπλοΐα και τη ναυτική τέχνη ως φυσικό στοιχείο και το συμβολισμό του στοιχείου αυτού στη μνημειακή γλυπτική και τη ζωγραφική τέχνη.

Τηλέφωνο επικοινωνίας για το κοινό: 210 3231387 (Ε. Καραμπού)

NOMOS AXAΪΑΣ

Η Εφορεία Αρχαιοτήτων Αχαΐας προγραμματίζει θεματικές ξεναγήσεις και εκπαιδευτικές δραστηριότητες στο Αρχαιολογικό Μουσείο Πατρών το διάστημα 19-22 Οκτωβρίου. Το πρόγραμμα δραστηριοτήτων έχει ως εξής:

- **Πέμπτη 19 και Παρασκευή 20 Οκτωβρίου:** Θεματική παρουσίαση εκθεμάτων του Μουσείου Πατρών που αφορούν στη χρήση του αέρα στη λατρευτική και καθημερινή ζωή των αρχαίων Ελλήνων και δημιουργικό εργαστήριο, το οποίο περιλαμβάνει παραγωγή αντιγράφων πρωτοτύπων εκθεμάτων.

Ώρες διεξαγωγής: 9:00 - 10:30, 10:30 - 12:00, 12:00 - 13:30: Η εκπαιδευτική δράση απευθύνεται σε μαθητές της Α/θμιας και Β/θμιας Εκπαίδευσης καθώς και σε ειδικά σχολεία (Κωφών και Βαρηκόων, τυφλών και με περιορισμένη όραση κ.ά)

Απαραίτητες οι τηλεφωνικές δηλώσεις συμμετοχής: 2613 616176 (Ν. Κουτσουμπελίτη)

- **Πέμπτη 19 και Παρασκευή 20 Οκτωβρίου:** Το Έκθεμα του Μήνα για τον μήνα Οκτώβρη στο Αρχαιολογικό Μουσείο Πατρών θα είναι αφιερωμένο στη λατρεία της Άρτεμης ως θεάς των Ανέμων. Στο πλαίσιο αυτό θα παρουσιαστούν για πρώτη φορά στο κοινό επιλεγμένα εκθέματα από τις αποθήκες του Μουσείου που σχετίζονται με τη συγκεκριμένη λατρεία της θεάς και θα πραγματοποιηθεί εκπαιδευτική δράση για μαθητές της Α/θμιας και Β/θμιας Εκπαίδευσης, καθώς και για το ευρύ κοινό.

Ώρες διεξαγωγής: 10:00 - 11:00 και 11:00 - 12:00.

Η εκπαιδευτική δράση απευθύνεται σε μαθητές της Α/θμιας και Β/θμιας Εκπαίδευσης και στο ευρύ κοινό.

Απαραίτητες οι τηλεφωνικές δηλώσεις συμμετοχής: 2613 616113 (Κ. Χαβέλα)

- **Πέμπτη 19 και Παρασκευή 20 Οκτωβρίου:** Η Εφορεία Αρχαιοτήτων Αχαΐας σε συνεργασία με τα δύο Τμήματα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Α/θμιας και Β/θμιας Εκπαίδευσης Ν. Αχαΐας, τον Ιστιοπλοϊκό Όμιλο Πατρών και την Αστρονομική Εταιρία Ωρίων θα πραγματοποιήσει την εκπαιδευτική δράση με τίτλο: «Mare Nostrum». Η εκπαιδευτική δράση απευθύνεται σε μαθητές της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, στην Ομάδα της «ΣΤΕΓΗ PLUS (+)» Πάτρας του Κέντρου φιλοξενίας στέγασης σε ασυνόδευτους ανηλίκους, καθώς και σε άλλους

ευάλωτους αιτούντες άσυλο (όπως μετανάστες, μονογονεϊκές οικογένειες, ευάλωτες γυναίκες κλπ.),

Ώρες διεξαγωγής: 9.00 - 11.00 και 11.00 - 13.00

Απαραίτητες οι τηλεφωνικές δηλώσεις συμμετοχής: 2613 616178, 616100 (Γ. Μανωλοπούλου)

- **Σάββατο 21 Οκτωβρίου:** Το Έκθεμα του Μήνα για τον μήνα Οκτώβρη στο Αρχαιολογικό Μουσείο Πατρών θα είναι αφιερωμένο στη λατρεία της Άρτεμης ως θεάς των Ανέμων και θα πραγματοποιηθούν σύντομες παρουσιάσεις.

Ώρες διεξαγωγής: 10:00 - 11:00 και 11:00 - 12:00

Η εκπαιδευτική δράση απευθύνεται στο ευρύ κοινό και σε ειδικές κοινωνικές ομάδες.

Απαραίτητες οι τηλεφωνικές δηλώσεις συμμετοχής: 2613 616113 (Κ. Χαβέλα)

- **Κυριακή 22 Οκτωβρίου:** Η Εφορεία Αρχαιοτήτων Αχαΐας σε συνεργασία με τα δύο Τμήματα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Α/θμιας και Β/θμιας Εκπαίδευσης Ν. Αχαΐας, τον Ιστιοπλοϊκό Όμιλο Πατρών και την Αστρονομική Εταιρία Ωρίων θα πραγματοποιήσει την εκπαιδευτική δράση με τίτλο: «Mare Nostrum». Η εκπαιδευτική δράση απευθύνεται σε μαθητές της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης στην Ομάδα της «ΣΤΕΓΗ PLUS (+)» Πάτρας του Κέντρου φιλοξενίας στέγασης σε ασυνόδευτους ανηλίκους, καθώς και σε άλλους ευάλωτους αιτούντες άσυλο (όπως μετανάστες, μονογονεϊκές οικογένειες, ευάλωτες γυναίκες κλπ.). Το πρόγραμμα περιλαμβάνει τις εξής δράσεις:

- Θεματικές ξεναγήσεις και παιχνίδια αναζήτησης
- Βιωματικά Εργαστήρια κατασκευής λυχναριών, ειδικά διαμορφωμένα για κάθε ηλικιακή ομάδα
- Δυνατότητα αφής δυο επιλεγμένων ρωμαϊκών λυχναριών από το Λυχομαντείο της ρωμαϊκής Πάτρας
- Ομιλίες και προβολές στο Αμφιθέατρο του Αρχαιολογικού Μουσείου

Ώρες διεξαγωγής: 10:00 έως 13:00

Απαραίτητες οι τηλεφωνικές δηλώσεις συμμετοχής: 2613 616178, 616100 (Γ. Μανωλοπούλου)

Μουσείο Επιστημών και Τεχνολογίας

Το Μουσείο Επιστημών και Τεχνολογίας του Πανεπιστημίου Πατρών συμμετέχει στη δράση με τη θεματική «Αιολική Ενέργεια». Στις **18, 19 και 20 Οκτωβρίου** θα πραγματοποιηθούν εκπαιδευτικές δράσεις και επιδείξεις πειραματικών διατάξεων με θέμα την Αιολική Ενέργεια σε σχολικές ομάδες Α/θμιας και Β/θμιας Εκπαίδευσης με ραντεβού (ώρες επισκέψεων 9.00-13.00). Την **Κυριακή 22 Οκτωβρίου** θα πραγματοποιηθούν επιδείξεις πειραμάτων σε ομάδες γονέων με παιδιά, ενηλίκων, παιδιών κλπ (ώρες επισκέψεων **11.00-14.00 και 17.00-19.00**) και ημερίδα με θέμα «Αιολική Ενέργεια-Πράσινη Ενέργεια», **ώρα έναρξης: 19.00**.

Τηλέφωνο επικοινωνίας για το κοινό: 2610 969973, 969972, 996732 (Π. Θεολόγη-Γκούτη)

ΝΟΜΟΣ ΒΟΙΩΤΙΑΣ

Η Εφορεία Αρχαιοτήτων Βοιωτίας συμμετέχει στις δράσεις με το εκπαιδευτικό πρόγραμμα με τίτλο «Άνεμος ήταν... Η συμβολή του αέρα στη ναυσιπλοΐα». Ο άνεμος έρχεται στη συνείδηση των περισσότερων ανθρώπων ως ο υπ' αριθμόν ένα παράγοντας που σχετίζεται με τη ναυσιπλοΐα. Ανέκαθεν η παρατήρηση και η πρόγνωση των καιρικών συνθηκών και η γνώση των ανέμων αποτελούσαν απαραίτητη προϋπόθεση για την επιτυχημένη πλεύση και την έκβαση εμπορικών συναλλαγών και ναυμαχιών, ενώ οι άνεμοι προσδιόριζαν τον βαθμό ευκολίας στην επικοινωνία με συνέπεια την εγκαθίδρυση οικισμών και λιμανιών.

Πιο αναλυτικά τα εκπαιδευτικά προγράμματα θα διεξαχθούν ως εξής:

- **Αρχαιολογική Συλλογή Διστόμου: Πέμπτη 19 Οκτωβρίου στις 11:00** για σχολικές ομάδες της Ε' και ΣΤ' Δημοτικού (διάρκεια 1.30 ώρα).

Τηλέφωνο επικοινωνίας για το κοινό: 22620 23559 (Ε. Τσώτα)

- **Αρχαιολογικό Μουσείο Σχηματαρίου: Πέμπτη 19 Οκτωβρίου στις 11:00** για σχολικές ομάδες της Ε' και ΣΤ' Δημοτικού (διάρκεια 1.30 ώρα).

Τηλέφωνο επικοινωνίας για το κοινό: 22620 58220 (Γ. Ψαρρού)

- **Αρχαιολογικό Μουσείο Θηβών: Παρασκευή 20 Οκτωβρίου στις 11:00** για σχολικές ομάδες της Ε' και ΣΤ' Δημοτικού (διάρκεια 1.30 ώρα)

Τηλέφωνο επικοινωνίας για το κοινό: 22620 23559 (Ε. Τσώτα και Ε. Κουρούνη)

NOMOS ΔΡΑΜΑΣ

Η Εφορεία Αρχαιοτήτων Δράμας συμμετέχει στις εκδηλώσεις και στοχεύει να αναδείξει τους οχυρωματικούς περιβόλους-φρυκτωρίες που υπάρχουν στην Π.Ε. Δράμας. Για το λόγο αυτό έχουν επιλεγεί οι οχυρωματικοί περίβολοι Πλατανιάς, Αδριανής και Παναγιάς Κεφαλαρίου, οι οποίοι είναι εύκολα προσβάσιμοι και έχουν ζωή από την Προϊστορική και Βυζαντινή εποχή και διασώζονται μέχρι σήμερα. Σε συνεργασία με την Α'βάθμια και Β'βάθμια Εκπαίδευση τους Δήμους και την Αντιπεριφέρεια η Εφορεία διοργανώνει θεματική ξενάγηση στις ακροπόλεις Πλατανιάς και Αδριανής όπου οι συμμετέχοντες θα παρατηρήσουν το αιολικό πάρκο και τις ανεμογεννήτριες και θα ενημερωθούν από τον υπεύθυνο του πάρκου για τη χρήση και τη λειτουργία των ανεμογεννητριών. Η Εφορεία, επιπλέον, θα παρουσιάσει ενημερωτικές ομιλίες για φρούρια και ακροπόλεις, Οι Δήμοι και η Αντιπεριφέρεια θα αναλάβουν τη μεταφορά των επισκεπτών στους χώρους.

Πιο αναλυτικά το πρόγραμμα έχει ως εξής:

- **Στις 19 Οκτωβρίου στις 9:00** στο δημοτικό σχολείο Πλατανιάς θα πραγματοποιηθεί θεματική παρουσίαση στους επισκέπτες με φωτογραφικό υλικό και *roíwer point*. Στη συνέχεια ακολουθεί επίσκεψη στην ακρόπολη Πλατανιάς, όπου θα πραγματοποιηθεί επιτόπου ενημέρωση του κοινού για τα αρχαιολογικά δεδομένα ενώ θα υπάρχει και ενημέρωση από την εταιρεία κατασκευής του αιολικού πάρκου για τη λειτουργία των ανεμογεννητριών.

- **Στις 20 και 23 Οκτωβρίου** το ίδιο πρόγραμμα θα πραγματοποιηθεί στον Αρχαιολογικό Χώρο Αδριανής, με αφετηρία την αίθουσα του κοινοτικού διαμερίσματος Αδριανής και στον Αρχαιολογικό Χώρο Κεφαλαρίου με αφετηρία την αίθουσα του κοινοτικού διαμερίσματος Κεφαλαρίου αντίστοιχα.

Σε περίπτωση βροχής οι εκδηλώσεις θα πραγματοποιηθούν στο Αρχαιολογικό Μουσείου Δράμας.

Τηλέφωνο επικοινωνίας για το κοινό: 25210 31365 (Β. Πουλιούδη)

NOMOS ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ

Η Εφορεία Αρχαιοτήτων Δωδεκανήσου σε συνεργασία με την Υπηρεσία Νεοτέρων Μνημείων και Τεχνικών Έργων Δωδεκανήσου διοργανώνουν τη δράση με τίτλο "Όσα κινεί ο άνεμος: Ανεμόμυλοι και Ανεμαντλίες της Δωδεκανήσου" που αφορά

στην ενημέρωση των μαθητών αλλά και του ευρύτερου κοινού σχετικά με την διάταξη και τη διαχρονική εξέλιξη δύο χαρακτηριστικών στοιχείων του τοπίου της Δωδεκανήσου, του ανεμόμυλου και της ανεμαντλίας ως μηχανισμών εκμετάλλευσης του ανέμου για την τροφοδοσία του πληθυσμού και την άρδευση των μεγάλων κήπων και αγρών .Η τυπική μορφή τους αποτελεί σημείο αναφοράς των οικισμών και ιδιαίτερα των λιμανιών και των κορυφογραμμών, των μεσαιωνικών κήπων της επίσημης αστικής αρχιτεκτονικής (κήπος Νοσοκομείου, κήπος μεγάλου μαγίστρου, μοναστηριακοί κήποι) και των εξοχικών επαύλεων, καθώς και των αγροκτημάτων της Οθωμανικής περιόδου. Κατά τη διάρκεια του εορτασμού θα πραγματοποιηθούν οι ακόλουθες δράσεις:

-Πέμπτη 19 και Παρασκευή 20 Οκτωβρίου: ξενάγηση των μαθητών όλων των εκπαιδευτικών βαθμίδων (για την ομαλή διεξαγωγή των ξεναγήσεων θα τηρηθεί σειρά προτεραιότητας).

-Σάββατο 21 Οκτωβρίου: κεντρική εκδήλωση για το κοινό στον Προμαχώνα - Κήπο του Παλατιού του Μεγάλου Μαγίστρου, όπου θα παρουσιαστεί η έκθεση και θα προβάλλεται η ταινία «Στα φτερά της Πάτμου».

-Κυριακή 22 Οκτωβρίου: δυνατότητα επίσκεψης της έκθεσης και συνεχής προβολή της ταινίας «Τα φτερά της Πάτμου».

Τηλέφωνο επικοινωνίας για το κοινό: 22410 34024 εσωτ.10 (Μ. Μακράς)

NOMOS ZAKYNTHOU

Η Εφορεία Αρχαιοτήτων Ζακύνθου συμμετέχει στην επικοινωνιακή δράση με τη διοργάνωση θεματικής ξενάγησης για ενήλικες σε επιλεγμένα εκθέματα του Μουσείου Μεταβυζαντινής Τέχνης το **Σάββατο 21 Οκτωβρίου, ώρα 19:00**. Για τους μικρούς μας φίλους προγραμματίζεται εκπαιδευτική δράση σε συνεργασία με τον Σύλλογο Φίλων Ξενοπουλείου Παιδικής Βιβλιοθήκης ως εξής: την **Πέμπτη 19 Οκτωβρίου, ώρα 18:00**, στην Ξενοπούλειο παιδική βιβλιοθήκη «τα πειράματα φυσικής πήραν ..αέρα». Γνωριμία με τον θεό Αίοιο και συμμετοχή σε πειράματα για την ανακάλυψη της κινητικής δύναμης του αέρα, για παιδιά από 6 χρονών. Την **Παρασκευή 20 Οκτωβρίου, ώρα 10:00**, στο Μουσείο, γνωριμία με τους πίνακες που παρουσιάζουν το στοιχείο του αέρα από την αρχαιολόγο του μουσείου. Θα ακολουθήσουν «Ιστορικές Περιπέτειες στον αέρα» (αναγνώσεις, αναπαραστάσεις,

εικαστικές αποτυπώσεις) από μέλη του συλλόγου φίλων της Ξενοπουλείου παιδικής βιβλιοθήκης, για παιδιά τρίτης έως και πέμπτης δημοτικού.

Τηλέφωνο επικοινωνίας για το κοινό: 26950 42714 (Δ. Νικολιά)

Το **Μουσείο Χέλμη Φυσικής Ιστορίας** συμμετέχει με το εκπαιδευτικό πρόγραμμα «Με την δύναμη του ανέμου». Μέσα από συγκεκριμένα εκθέματα και παρουσιάσεις θα αναδείξει την αναγκαιότητα και χρησιμότητα του αέρα καθώς, επίσης, και την ώθηση που αυτός έδωσε στον πολιτισμό.

Συγκεκριμένα, θα γίνει παρουσίαση για τους ανεμόμυλους στην παλιά Ζάκυνθο και πώς οι εναπομείναντες-κάποιοι ερειπωμένοι και κάποιοι σε καλή κατάσταση- ανεμόμυλοι στο νησί αποτελούν σημαντικούς μάρτυρες του προβιομηχανικού παρελθόντος του.

Στη συνέχεια, από τη συλλογή οστράκων του κ. Χέλμη θα παρατηρήσουμε τη μπουρού και πώς αυτή, σύμφωνα με τον Θ. Ποταμιάνο, «προβιβάζεται» σε μουσικό όργανο με τη βοήθεια του αέρα. Τέλος, θα γίνει ξενάγηση στις αίθουσες του Μουσείου με τα πτηνά και συζήτηση για το πώς τα θερμά ανοδικά ρεύματα εξυπηρετούν το πέταγμά τους (ανεμοπορία).

Το πρόγραμμα επισκέψεων έχει ως εξής:

- Για σχολικές ομάδες (πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης):

- **Πέμπτη 19 Οκτωβρίου: 10:00-12:00 και 12:00-14:00**
- **Παρασκευή 20 Οκτωβρίου: 10:00-12:00 και 12:00-14:00**

Για το ευρύ κοινό:

- **Σάββατο 21 Οκτωβρίου: 10:00-12:00 και 12:00-14:00**

Τηλέφωνο επικοινωνίας για το κοινό: 6976044954 και 26950 65040 (Μ. Φορτώση)

ΝΟΜΟΣ ΗΜΑΘΙΑΣ

Η Εφορεία Αρχαιοτήτων Ημαθίας θα πραγματοποιήσει τις παρακάτω δράσεις:

- **«Ο αέρας στο πλευρό του βυζαντινού κεραμέα»:** εκπαιδευτικό πρόγραμμα για παιδιά Ε' και ΣΤ' δημοτικού. Με κεντρικό έκθεμα της δράσης τα απορρίμματα κεραμικού εργαστηρίου από τη Βέροια (15ος-16ος αι.), οι μαθητές θα

έχουν την ευκαιρία να πληροφορηθούν για τα στάδια παραγωγής εφυαλωμένων αγγείων (π.χ. εξόρυξη και επεξεργασία πηλού, διαμόρφωση σχήματος στον τροχό, διακόσμηση και όπτηση), να κατανοήσουν τη συμβολή του αέρα σε συγκεκριμένα στάδια της παραγωγικής διαδικασίας, όπως για παράδειγμα στο στέγνωμα και τη σταθεροποίηση του σχήματος των αγγείων είτε κατά τη διάρκεια της όπτησης τους στον κλίβανο με την ρύθμιση της ροής του θερμού αέρα, να «ανακαλύψουν» τον κεραμεικό φούρνο του εργαστηρίου της πόλης και τον εξοπλισμό του (χωνιά, τριποδίσκους) και να γνωρίσουν χαρακτηριστικά δείγματα εφυαλωμένων αγγείων από την καλλιτεχνική του παραγωγή.

Ημερομηνίες:	19 & 20 Οκτωβρίου
Υπεύθυνος εκδήλωσης:	Μαρία Πολατίδου
Τηλέφωνο επικοινωνίας για το κοινό στη διάρκεια του εορτασμού:	23310 29737, 25847

- **Περνά περνά η μέλισσα: εκπαιδευτικό πρόγραμμα για σχολικά τμήματα προνήπια, νήπια & Α' – Β' δημοτικού.**

Παίζουμε το αντίστοιχο παραδοσιακό παιχνίδι ... «περνώντας» από τα εκθέματα του Μουσείου Βασιλικών Τάφων των Αιγών και αναζητούμε τις μελισσούλες στο στεφάνι της Μήδας. «Πετάμε» μαζί τους στο παρελθόν και ζωγραφίζουμε τις Αιγές, έτσι όπως τις έβλεπαν εκείνες οι αρχαίες μέλισσες!

Ημερομηνίες:	10, 16 & 23 Οκτωβρίου
Υπεύθυνος εκδήλωσης:	Φώτω Παπαργυρούδη
Τηλέφωνο επικοινωνίας για το κοινό στη διάρκεια του εορτασμού:	23310 92347

- **Μαγικές πτήσεις: εκπαιδευτικό πρόγραμμα για σχολικά τμήματα γυμνασίου.**

Ένα λογοτεχνικό ταξίδι από τους μαγικούς παπύρους της αρχαιότητας και το αερόπλοιο του Λουκιανού ως τις σκούπες της Ρόουλινγκ. Ένα παιχνίδι για τη φανταστική περιπέτεια και την ανάγκη απελευθέρωσης από τη συμβατική πραγματικότητα. Ένα εργαστήρι λόγου και εικαστικής έκφρασης.

Ημερομηνίες:	11, 12 & 13 Οκτωβρίου
Υπεύθυνος εκδήλωσης:	Φώτω Παπαργυρούδη
Τηλέφωνο επικοινωνίας για το κοινό στη διάρκεια του	23310 92580

εορτασμού:

- **Περιστέρα: εκπαιδευτικό πρόγραμμα για σχολικά τμήματα Γ' – Στ' δημοτικού.**

Αναζητούμε στο Μουσείο Βασιλικών Τάφων των Αιγών τη στήλη που παριστάνει αγόρι που κρατά περιστέρι και την προσεγγίζουμε δημιουργικά. Μαθαίνουμε για τον φιλόσοφο Αρχύτα τον Ταραντίνο και το έργο του. Εστιάζουμε στην επινόησή του «περιστέρα»: πρόκειται για ένα αεριοπροωθούμενο περιστέρι, γνωστό και ως «πετομηχανή». Ακολουθεί δημιουργικό εργαστήρι, όπου θα προσπαθήσουμε να φτιάξουμε τις δικές μας μικρές «περιστερές»!

Ημερομηνίες:	17 & 18 Οκτωβρίου
Υπεύθυνος εκδήλωσης:	Φώτω Παπαργυρούδη
Τηλέφωνο επικοινωνίας για το κοινό στη διάρκεια του εορτασμού:	23310 92347

- **Blowing with the wind: εκπαιδευτικό πρόγραμμα για σχολικά τμήματα γυμνασίου & λυκείου.**

Με οδηγό το ρυπίδιο της Αδέας αφουγκραζόμαστε στο Αρχαιολογικό Μουσείο Βέροιας το θρόϊσμα του αέρα που συνοδεύει τον καλλωπισμό. Αναρωτιόμαστε για τα σύμβολα και τα πρότυπα της ομορφιάς στην αρχαιότητα και στην σύγχρονη εποχή. Αναζητούμε τελικά την μοναδικότητα της προσωπικής ταυτότητας και την αποτυπώνουμε σε ένα εργαστήρι κατασκευής μιας ξεχωριστής ...βεντάλιας!

Ημερομηνίες:	19 & 20 Οκτωβρίου
Υπεύθυνοι εκδήλωσης:	Γιάννης Γραικός Φώτω Παπαργυρούδη
Τηλέφωνο επικοινωνίας για το κοινό στη διάρκεια του εορτασμού:	23310 24972

- **Όσα παίρνει ο άνεμος: θεματική περιήγηση για το ευρύ κοινό: Γυναικεία επιθυμία και κάλος στην ελληνιστική ρωμαϊκή Βέροια.**

«...όπου με διαταγή του Δία ο Ερμής σκίζει τους αιθέρες και κατευθύνεται προς την Καρχηδόνα για να πείσει τον Αινεία να ακολουθήσει τις Μοίρες και να χτίσει στην Ιταλία τη νέα Τροία (Ρώμη), αντί να γίνεται δούλος και σύζυγος μιας

ξένης (Διδώ) και τον καλεί να αποκηρύξει τον έρωτα μιας γυναίκας για το μεγαλείο της τύχης...»

Βιργίλιος, Αινειάδα, Βιβλίο 4ο, 172-278

«...η γυναίκα είναι άστατη
σαν φτερό στον άνεμο...»

Giuseppe Verdi, Rigoletto (1851), "[La donna è mobile](#)"

Υπό το ανδρικό βλέμμα, που προσλαμβάνει ως ευμετάβλητο σαν το άνεμο τον γυναικείο κόσμο εν γένει, η δράση θα παρουσιάσει τα σταθερά και αναλλοίωτα χαρακτηριστικά της ομορφιάς της γυναικείας ταυτότητας.

Ημερομηνίες:	21 Οκτωβρίου, ώρα 18:00
Υπεύθυνος εκδήλωσης:	Γιάννης Γραικός
Τηλέφωνο επικοινωνίας για το κοινό στη διάρκεια του εορτασμού:	23310 24972

- **Δαίδαλος και Ίκαρος: εκπαιδευτικό πρόγραμμα για την Πρωτοβουλία για το Παιδί.**

Προσεγγίζουμε δημιουργικά το γνωστό μύθο: διαβάζουμε την ιστορία, γνωρίζουμε τους ήρωες, πειραματιζόμαστε με ποικίλα υλικά για να φτιάξουμε φτερά, αλλάζουμε στοιχεία της πλοκής και ...σώζουμε τον Ίκαρο! Μια χαρούμενη πτήση με θέατρο, χαρτοκοπτική, χρώματα και κόμιξ!

Ημερομηνίες:	22 Οκτωβρίου
Υπεύθυνος εκδήλωσης:	Φώτω Παπαργυρούδη
Τηλέφωνο επικοινωνίας για το κοινό στη διάρκεια του εορτασμού:	23310 92580

- **Φύσα και άκου!:** εκπαιδευτικό πρόγραμμα για σχολικά τμήματα Γ' – Στ' δημοτικού. Αναζητούμε στο Αρχαιολογικό Μουσείο Βέροιας πνευστά μουσικά όργανα σε ειδώλια και αγγειογραφίες. Μαθαίνουμε για τα αρχαία πνευστά μουσικά όργανα και συγκρίνουμε με τα σύγχρονα. Ακολουθεί δημιουργικό εργαστήρι, όπου προσπαθούμε να φτιάξουμε τα δικά μας χειροποίητα πνευστά μουσικά όργανα!

Ημερομηνίες:	24 & 25 Οκτωβρίου
Υπεύθυνος εκδήλωσης:	Φώτω Παπαργυρούδη

**Τηλέφωνο επικοινωνίας για
το κοινό στη διάρκεια του
εορτασμού:** 23310 24972

- **Πετά πετά ο ... γάιδαρος: εκπαιδευτικό πρόγραμμα για προνήπια, νήπια και παιδιά Α' - Β' δημοτικού.**

Αναζητούμε στο Αρχαιολογικό Μουσείο Βέροιας όλα τα εκθέματα που ... πετάνε, παίζοντας το αντίστοιχο παραδοσιακό παιχνίδι. Ακολουθεί δημιουργικό εργαστήρι, όπου «προσθέτουμε» φτερά σε εικαστικές αναπαραστάσεις εκθεμάτων του AMB που έχουν την ιδιότητα να πετούν (πτηνών: αετός, περιστέρι, κόκορας κλπ & μυθικών όντων: Γοργώ, Νίκη, Αθηνά, Ερμής, Άρπυιες, Σφίγγα κλπ).

Ημερομηνίες: **26 & 27 Οκτωβρίου**
Υπεύθυνος εκδήλωσης: **Φώτω Παπαργυρούδη**
**Τηλέφωνο επικοινωνίας για
το κοινό στη διάρκεια του
εορτασμού:** 23310 24972

ΝΟΜΟΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

Το Αρχαιολογικό Μουσείο Ηρακλείου σας προσκαλεί στις θεματικές ξεναγήσεις που θα πραγματοποιηθούν στις αίθουσές του με τον τίτλο «Στην ιέρεια των ανέμων – anemo ijereja». Με άξονα τη ρητή αναφορά σε ενεπίγραφη πινακίδα της Γραμμικής Β' στην «ιέρεια των ανέμων» η θεματική ξεναγήση θα επικεντρωθεί στην εμπλοκή του ανέμου σε λατρευτικές ιεροπραξίες της Μινωικής Κρήτης. Πιο συγκεκριμένα θα παρουσιαστούν απεικονίσεις της «αιωρούμενης θεϊκής μορφής» (θεοφάνεια) σε τοιχογραφικά και σφραγιδογλυφικά δείγματα.

Το πρόγραμμα των ξεναγήσεων:

- **Πέμπτη 19 και Παρασκευή 20 Οκτωβρίου, 10:00 – 12:00**, θα γίνουν δύο ωριαίες ξεναγήσεις ανά ημέρα, που απευθύνονται σε σχολικές ομάδες.

- **Σάββατο 21 Οκτωβρίου, 11:00 – 13:00**, δύο ωριαίες ξεναγήσεις που απευθύνονται στο ευρύ κοινό.

Θα τηρηθεί σειρά προτεραιότητας.

Τηλέφωνο επικοινωνίας για το κοινό: 2810 279060 (Δ. Σφακιανάκης)

Το Ιστορικό Μουσείο Κρήτης στις 19 και 20 Οκτωβρίου στις 9:45 και στις 11:30, θα υποδεχτεί μαθητές προσχολικής ηλικίας και πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης,

προκειμένου να ανακαλύψουν τα αντικείμενα που έχουν φτιαχτεί από «πνοές ανέμων». Η εκπαιδευτική δράση μπορεί να πραγματοποιηθεί είτε κατόπιν συνεννόησης με το Τμήμα Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων του μουσείου με συνοδό μουσειοπαιδαγωγό, είτε οι σχολικές ομάδες μπορούν να λειτουργήσουν αυτόνομα με υποστηρικτικό υλικό που θα διατίθεται στην είσοδο του μουσείου.

Απαραίτητη η δήλωση συμμετοχής.

Τηλέφωνο επικοινωνίας για το κοινό: 2810 283219 (Φ. Καμπάνη)

ΝΟΜΟΣ ΘΕΣΣΠΡΩΤΙΑΣ

Η Εφορεία Αρχαιοτήτων Θεσπρωτίας θα υλοποιήσει στο Αρχαιολογικό Μουσείο Ηγουμενίτσας εκπαιδευτική δράση για οργανωμένες σχολικές ομάδες Α/θμιας εκπαίδευσης με τίτλο «'Ωρα καλή στην πρύμνη σου κι αέρας στα πανιά σου» και θέμα την αρχαία ελληνική ναυσιπλοΐα και ναυπηγική τέχνη, εστιάζοντας στη σημασία και τους τρόπους των θαλάσσιων εμπορικών συναλλαγών.

Ημέρες διεξαγωγής: **19-20 Οκτωβρίου**

Ώρες έναρξης: **9:00, 10:30, 12:00**

Μέγιστος αριθμός συμμετεχόντων: 25 μαθητές

Τη σημασία και την επίδραση του αέρα στη ναυσιπλοΐα αλλά και στις διάφορες τέχνες θα έχουν τη δυνατότητα να γνωρίσουν οι επισκέπτες του μουσείου μέσα από τη σήμανση επιλεγμένων εκθεσιακών ενοτήτων και συμπληρωματικό πληροφοριακό υλικό.

Τηλέφωνο επικοινωνίας για το κοινό: 26650 21417, 28539 (Α. Τζωρτζάτου, Θ. Λάζου)

ΝΟΜΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Εφορεία Αρχαιοτήτων Πόλης Θεσσαλονίκης

Η Εφορεία Αρχαιοτήτων Πόλης Θεσσαλονίκης προσκαλεί στις **19 και 20 Οκτωβρίου** τα παιδιά της πόλης στην Ρωμαϊκή Αγορά για να μιλήσουμε για την πυρκαγιά του 1917 που με την βοήθεια των ισχυρών ανέμων κατέκαψε το ιστορικό κέντρο της πόλης, σε ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα για μαθητές των τελευταίων τάξεων του δημοτικού σχολείου. Στις **21 και 22 Οκτωβρίου** στο ίδιο χώρο θα υποδεχτούμε συμπολίτες μας κάθε ηλικίας για να μιλήσουμε ξανά για το ίδιο θέμα

και να περιηγηθούμε με τη βοήθεια του Βορέα (ή του Βαρδάρη) στο χώρο και το χρόνο της πόλης.

Τηλέφωνο επικοινωνίας για το κοινό: 2313 310454, 310440, 310453 (Α. Λιούτας, Γ. Σκιαδαρέσης, Ι. Καρλιάμπας)

Εφορεία Αρχαιοτήτων Περιφέρειας Θεσσαλονίκης

Η Εφορεία Αρχαιοτήτων Περιφέρειας Θεσσαλονίκης θα πραγματοποιήσει την **Πέμπτη 19 Οκτωβρίου** την εκπαιδευτική δράση «Πνοές ανέμων: ιστορίες ανεμόμυλων». Η δράση επικεντρώνεται στην παρουσίαση της παραδοσιακής τεχνογνωσίας για την αξιοποίηση της αιολικής ενέργειας, με αφορμή τους ανεμόμυλους στην περιοχή του Ασβεστοχωρίου και του Χορτιάτη, και απευθύνεται σε παιδιά και εφήβους, μαθητές πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης του Δήμου Πυλαίας-Χορτιάτη. Για τη συμμετοχή των ενδιαφερόμενων σχολείων θα αποσταλεί πρόσκληση στις οικείες Διευθύνσεις Εκπαίδευσης.

Τηλέφωνο επικοινωνίας για το κοινό: 2310 801402 (Ε. Ντάφου)

Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης

Το ΑΜΘ θα εστιάσει στη συμβολή του αέρα στις τέχνες και συγκεκριμένα στη μουσική. Οι μουσικοί ήχοι δεν είναι τίποτα παραπάνω από κύματα πίεσης που παράγονται από τα διάφορα μουσικά όργανα και διαδίδονται στον αέρα. Τα κύματα, με τη σειρά τους, παράγονται όταν κάποιο σώμα κινείται παλμικά και συμπιέζει – αποσυμπιέζει τον αέρα στην περιοχή του. Η ίδια η ανθρώπινη φωνή είναι το αποτέλεσμα μιας «πνοής ανέμου», καθώς παράγεται από τον αέρα που ξενικά από τους πνεύμονες, πάλλει τις φωνητικές χορδές και μορφοποιείται από τα όργανα της στοματικής και ρινικής κοιλότητας.

Η μουσική και το τραγούδι κατείχαν ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο στον δημόσιο και ιδιωτικό βίο των αρχαίων. Οι νέοι ασκούσαν στα γυμνάσια υπό τους ήχους αυλού, ενώ στα συμπόσια οι συνδαιτυμόνες έπαιζαν λύρα ή κιθάρα, τραγουδούσαν ή απολάμβαναν τη μουσική και τον χορό που εκτελούσαν οι εταίρες. Αλλά και οι εργασίες του σπιτιού και του αγρού, όπως η ύφανση, ο τρύγος και ο θερισμός αντίστοιχα, συνοδεύονταν από τραγούδια. Η μουσική είχε βέβαια καίρια θέση και στην τελετουργία του γάμου αλλά και στον θρήνο για το θάνατο των προσφιλών προσώπων.

Με βάση τα παραπάνω θα οργανωθούν οι δράσεις του ΑΜΘ. Πιο συγκεκριμένα, την **Παρασκευή 20 Οκτωβρίου** θα πραγματοποιηθεί σε συνεργασία του ΑΜΘ με τις Διευθύνσεις Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Ανατολικής και Δυτικής Θεσσαλονίκης και με τον καθηγητή μουσικολογίας του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του ΑΠΘ κο Ιωάννη Καϊμάκη, θεματική ξενάγηση για σχολικές μονάδες σχετικά με τα αρχαία μουσικά όργανα και παρουσίαση αντιγράφων αρχαίων και παραδοσιακών μουσικών οργάνων της Μεσογείου. Κατόπιν, οι Ιωάννης Καϊμάκης και Κώστας Παπάς, από το μουσικό σύνολο "Μεσογειακά Ηχοχρώματα", θα παρουσιάσουν τον ήχο αερόφωνων και μεμβρανόφωνων οργάνων.

Το **Σάββατο 21 Οκτωβρίου** θα πραγματοποιηθεί σε συνεργασία με τον καθηγητή μουσικολογίας του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του ΑΠΘ κο Ιωάννη Καϊμάκη θεματική ξενάγηση με στάσεις που πραγματεύονται θέματα της αρχαίας μουσικής και ζωντανή παρουσίαση αντιγράφων αρχαίων και παραδοσιακών μουσικών οργάνων της Μεσογείου από το μουσικό σύνολο "Μεσογειακά Ηχοχρώματα" (Ιωάννης Καϊμάκης: αερόφωνα, Κώστας Παπάς: μεμβρανόφωνα, Ελένη Χατζηευαγγέλου: παραδοσιακό τραγούδι).

Τηλέφωνο επικοινωνίας για το κοινό: 2313 310244 (Α. Μπεχτσή)

Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού

Το Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού προγραμματίζει να διανείμει θεματικό φυλλάδιο και θεματικές ξεναγήσεις καθ' όλη τη διάρκεια της εκστρατείας. Το πρόγραμμα των δραστηριοτήτων έχει ως εξής:

- **Πέμπτη 19 Οκτωβρίου, 10:00:** Εκπαιδευτική περιήγηση για μαθητές και μαθήτριες Γυμνασίου με θέμα την τεχνολογία του φυσητού γυαλιού. Υπεύθυνος αρχαιολόγος: Δρ Αναστάσιος Αντωνάρας.

- **Παρασκευή 20 Οκτωβρίου, 10:00:** Εκπαιδευτική περιήγηση για μαθητές και μαθήτριες Γυμνασίου με τίτλο Το «αέριον γένος» των δαιμόνων στη λαϊκή δοξασία των Βυζαντινών. Υπεύθυνος αρχαιολόγος: Δρ Παναγιώτης Καμπάνης.

- **Σάββατο 21 Οκτωβρίου:** Θεματικό φυλλάδιο για ελεύθερη επίσκεψη στο Μουσείο.

- **Κυριακή 22 Οκτωβρίου, 11:00:** Θεματική ξενάγηση για ενήλικες με θέμα την τεχνολογία του φυσητού γυαλιού. Υπεύθυνος αρχαιολόγος: Δρ Αναστάσιος Αντωνάρας.

- **Κυριακή 22 Οκτωβρίου, 12:00:** Θεματική ξενάγηση για ενήλικες με Γυμνασίου με τίτλο Το «αέριον γένος» των δαιμόνων στη λαϊκή δοξασία των Βυζαντινών. Υπεύθυνος αρχαιολόγος: Δρ Παναγιώτης Καμπάνης.

Τηλέφωνο επικοινωνίας για το κοινό: 2313 306403 - 306467 (κ. Μιχαλοπούλου)

Παιδικό Μουσείο Θεσσαλονίκης

Το Παιδικό Μουσείο Θεσσαλονίκης συμμετέχει στις δράσεις με εκδηλώσεις που προγραμματίζονται το **Σάββατο και Κυριακή 21 και 22 Οκτωβρίου και ώρες 11:00-13:00**. Οι θεματικές μας για το εργαστήριο που θα υλοποιηθεί στο χώρο μας θα στηρίζονται στη συμβολή του αέρα στις τέχνες και στη ναυσιπλοΐα. Πιο συγκεκριμένα, θα αξιοποιηθούν από τη συλλογή μας πνευστά μουσικά όργανα και εκθέματα που χρησιμοποιούν τον άνεμο ως πηγή κινητικής ενέργειας. Όλα αυτά έχουν σκοπό να γνωρίσουν οι επισκέπτες την λαϊκή τέχνη των μουσικών οργάνων και την πορεία ανάπτυξης της εμπορικής δραστηριότητας στον ελλαδικό χώρο.

Τηλέφωνο επικοινωνίας για το κοινό: 2310 913047 (Α. Δέλλιου)

Τελλόγλειο Ίδρυμα

Το Τελλόγλειο Ίδρυμα συμμετέχει στην Πανελλήνια δράση. Για το λόγο αυτό έχει σχεδιαστεί στο πλαίσιο της έκθεσης «Τέχνη: 65 χρόνια συλλογές» που φιλοξενείται στο Τελλόγλειο έως την 1η Νοεμβρίου διήμερη δράση, το **Σάββατο 21 & την Κυριακή 22 Οκτωβρίου**, που απευθύνεται σε οικογένειες και εστιάζει σε επιλεγμένα έργα της έκθεσης που σχετίζονται με το θέμα. Με οδηγό ειδικά σχεδιασμένο εκπαιδευτικό φυλλάδιο οι επισκέπτες θα αναλογιστούν και θα αναζητήσουν μέσα από τα έργα το ρόλο του στοιχείου του αέρα σε διαφορετικές πλευρές της ζωής και της δράσης του ανθρώπου. Στο τέλος θα μπορούν να δημιουργήσουν σε ένα ανοιχτό εργαστήριο έναν μικρό, διακοσμητικό χαρταετό.

Τηλέφωνο επικοινωνίας για το κοινό: 2310 991615, 991610 (Χ. Τσαγκάλια)

Λαογραφικό και Εθνολογικό Μουσείο Μακεδονίας - Θράκης

Το ΛΕΜΜ-Θ συμμετέχει στην πανελλήνια εκστρατεία με ένα τριήμερο εκδηλώσεων υπό τον τίτλο: «Στα αλώνια ευθύς υψώθηκε το χρυσαφένιο στάρι». Οι

εκδηλώσεις απευθύνονται τόσο στην εκπαιδευτική κοινότητα, όσο και στο ευρύτερο κοινό. Για τα πρωινά **19 και 20 Οκτωβρίου** προγραμματίζονται εκπαιδευτικές δράσεις που περιλαμβάνουν μουσική περιήγηση στην εκθεσιακή ενότητα της σιτοκαλλιέργειας, με έμφαση στο λίχνισμα, εργασία αδύνατη χωρίς την ευεργετική «πνοή του ανέμου», και εικαστική δραστηριότητα - performance με τη συμβολή του αέρα. Το απόγευμα του **Σαββάτου 21 Οκτωβρίου**, θα παρουσιαστούν παραμύθια και τραγούδια των ανέμων που συναντιούνται στις λαϊκές παραδόσεις.

Τηλέφωνο επικοινωνίας για το κοινό: 2310 889840 (Α. Ζίλφου)

NOMOS ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Η Εφορεία Αρχαιοτήτων Ιωαννίνων συμμετέχει στην πανελλήνια δράση και προγραμματίζει για τις **19, 20, 21 και 22 Οκτωβρίου** εκπαιδευτικά προγράμματα και θεματικές περιηγήσεις. Οι δράσεις θα λάβουν χώρα στο Αρχαιολογικό Μουσείο Ιωαννίνων, στον Αρχαιολογικό Χώρο Δωδώνης και στο Βυζαντινό Μουσείο.

Αρχαιολογικό Μουσείο Ιωαννίνων

Προγραμματίζονται τρία εκπαιδευτικά προγράμματα:

1) Το πρώτο, με τίτλο «Το κυνήγι του χαμένου κεραυνού», απευθύνεται σε παιδιά της Α΄, Β΄ και Γ΄ Δημοτικού. Παρουσιάζονται καιρικά φαινόμενα που συνδέονται με τον αέρα, όπως οι καταιγίδες (κεραυνοί κλπ), γίνονται αναφορές στη μυθολογία (Δίας/ Αίολος) και αξιοποιούνται οι μαρτυρίες συγκεκριμένων αντικειμένων των θεματικών συλλογών του Αρχαιολογικού Μουσείου Ιωαννίνων. Σκοπός είναι να κατανοήσουν τα παιδιά συγκεκριμένα καιρικά φαινόμενα, όπως ο κεραυνός, σε συνδυασμό με την πραγματοποίηση πειραμάτων σε σχέση με τον αέρα και τις ιδιότητές του. Το πρόγραμμα θα γίνει από τις αρχαιολόγους της υπηρεσίας Ιουλία Κατσαδήμα, Ελένη Βασιλείου και Βασιλική Γιαννάκη, σε συνεργασία με το Εργαστήριο Διδακτικής των Φυσικών Επιστημών του Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων και συγκεκριμένα με την καθηγήτρια Κατερίνα Πλακίτση και την υποψήφια διδάκτορα Αθηνά Κορνελάκη.

Το πρόγραμμα θα πραγματοποιηθεί την **Παρασκευή 20 και το Σάββατο 21 Οκτωβρίου**.

Τηλέφωνο επικοινωνίας για το κοινό: 26510 01076 (Ι. Κατσαδήμα)

2) Το δεύτερο εκπαιδευτικό πρόγραμμα απευθύνεται σε παιδιά Ε΄, Στ΄ Δημοτικού και Α΄ Γυμνασίου και έχει τίτλο «Πνοή μουσικής, Ας γνωρίσουμε τα

πνευστά όργανα της Αρχαίας Ελλάδας». Σκοπός του εκπαιδευτικού προγράμματος είναι η γνωριμία των μαθητών με τα πνευστά όργανα της αρχαιότητας και η σύνδεση της μουσικής εκπαίδευσης της αρχαιότητας με το σήμερα. Το πρόγραμμα θα περιλαμβάνει γενικές πληροφορίες για τη μουσική στην αρχαιότητα, την ταξινόμηση των μουσικών οργάνων, ενώ θα δίνεται η ευκαιρία στους μαθητές να δουν από κοντά αποτμήματα-κατάλοιπα αυτών και να γνωρίσουν τον τρόπο λειτουργίας τους. Το πρόγραμμα θα γίνει από τις αρχαιολόγους Αγγελική Πανάτση, Χαρά Καππά, Θάλεια Κύρκου. Οι δραστηριότητες αυτές θα συνοδεύονται από ακρόαση σύγχρονων πνευστών οργάνων και από βιοματικό εργαστήριο κατασκευής μουσικών οργάνων από απλά ανακυκλώσιμα υλικά. Στόχος είναι η ενθάρρυνση της επικοινωνίας μέσω της μουσικής και η κινητοποίηση του ενδιαφέροντος των μαθητών μέσω της κατασκευής δικών τους οργάνων και της δημιουργίας δικών τους εμπειριών.

Το πρόγραμμα θα πραγματοποιηθεί την **Πέμπτη 19 και Παρασκευή 20 Οκτωβρίου**.

Τηλέφωνο επικοινωνίας για το κοινό: 26510 01072 (Α. Πανάτση)

3) Η τρίτη δράση απευθύνεται σε παιδιά δημοτικού σχολείου (Στ' τάξη), γυμνασίου, λυκείου, σε φοιτητές Πανεπιστημίου, καθώς και σε ομάδες ενηλίκων που θα εκδηλώσουν ενδιαφέρον και έχει τίτλο "Η Ανάσα της Δωδώνης". Οι πνοές των ανέμων διαδραμάτισαν σημαντικό ρόλο στην αρχαία Δωδώνη, καθώς συνδέθηκαν με τους δυο από τους βασικότερους τρόπους χρησιμοδοσίας στο Πανελλήνιο Ιερό και Μαντείο του Δωδωναίου Διός. Ο πρώτος σχετίζεται με το θρόισμα των φύλλων της ιερής βαλανιδιάς (φηγός) και ο δεύτερος με το περιώνυμο ανάθημα των Κερκυραίων (Κερκυραία Μάστιγα). Η περιήγηση στο Αρχαιολογικό Μουσείο Ιωαννίνων θα επικεντρωθεί στην Ιερά Οικία του Διός, η οποία περιλαμβάνει και τη μαντική βαλανιδιά, ως οργανικά συνδεδεμένα στοιχεία. Το πρόγραμμα θα παρουσιαστεί από τους αρχαιολόγους Παρασκευή Γιούνη, Χαρά Καππά, Θάλεια Κύρκου και Χρήστο Κλείτσα.

Το πρόγραμμα θα πραγματοποιηθεί την **Πέμπτη 19 και την Κυριακή 22 Οκτωβρίου**.

Τηλέφωνο επικοινωνίας για το κοινό: 26510 01062 (Χ. Κλείτσα)

Αρχαιολογικός Χώρος Δωδώνης

Θα πραγματοποιηθούν δύο δράσεις:

1) Η πρώτη δράση απευθύνεται σε παιδιά δημοτικού σχολείου (Στ' τάξη), γυμνασίου, λυκείου, σε φοιτητές Πανεπιστημίου, καθώς και σε ομάδες ενηλίκων που θα εκδηλώσουν ενδιαφέρον και έχει τίτλο "Η Ανάσα της Δωδώνης". Η περιήγηση στον αρχαιολογικό χώρο της Δωδώνης θα επικεντρωθεί στην Ιερά Οικία του Διός, η οποία περιλαμβάνει και τη μαντική βαλανιδιά, ως οργανικά συνδεδεμένα στοιχεία. Το πρόγραμμα θα παρουσιαστεί από τους αρχαιολόγους Παρασκευή Γιούνη, Χαρά Καππά, Θάλεια Κύρκου και Χρήστο Κλείτσα.

Το πρόγραμμα θα γίνει την **Παρασκευή 20 και Σάββατο 21 Οκτωβρίου**.

Τηλέφωνο επικοινωνίας για το κοινό: 26510 01062 (Χ. Κλείτσας)

2) Το δεύτερο εκπαιδευτικό πρόγραμμα με τίτλο «Η ακουστική του αρχαίου θεάτρου της Δωδώνης» απευθύνεται σε μαθητές Γυμνασίου και Λυκείου. Περιλαμβάνει σύντομη αναφορά στην αρχιτεκτονική του θεάτρου της Δωδώνης και στην επίτευξη της βέλτιστης ακουστικής σε αυτό. Μαθητές γυμνασίου και λυκείου θα απαγγείλουν στον χώρο της ορχήστρας αποσπάσματα από αρχαίες τραγωδίες με αναφορά στον άνεμο (π.χ. Ιφιγένεια εν Αυλίδι, Ίων). Το πρόγραμμα προβλέπεται να υλοποιηθεί σε συνεργασία με την Διεύθυνση Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Ιωαννίνων. Το πρόγραμμα θα γίνει από τις αρχαιολόγους Ελένη Βασιλείου, Ιουλία Κατσαδήμα και Βασιλική Γιαννάκη.

Το πρόγραμμα θα πραγματοποιηθεί την **Πέμπτη 19 Οκτωβρίου**.

Τηλέφωνο επικοινωνίας για το κοινό: 26510 01078 (Ε. Βασιλείου)

Βυζαντινό Μουσείο Ιωαννίνων

Θα πραγματοποιηθεί θεματική ξενάγηση με έμφαση σε συγκεκριμένα εκθέματα όπου θα διαφαίνεται η ζωποιός δύναμη του αέρα στην τέχνη και στην καθημερινή ζωή. Τονίζεται ο ρόλος του αέρα στην τεχνική της εφυάλωσης με έναυσμα τις δύο πήλινες εφυαλωμένες εικόνες από τον ναό του Αγίου Βασιλείου Άρτας 13ου αιώνα, κατά τη διαδικασία της όπτησης των κεραμικών σκευών, μέσα από την παρατήρηση των υστεροβυζαντινών και μεταβυζαντινών αγγείων του Βυζαντινού Μουσείου, όπως και η συμβολή του αέρα στην παραγωγή μουσικής μέσω των πνευστών μουσικών οργάνων. Έμφαση στην αποτοιχισμένη τοιχογραφία με παράσταση στη Μουλβία γέφυρα που προέρχεται από το αρχοντικό ιδιοκτησίας Κέλλη – Βενέτη και στις παραστάσεις αγγέλων που σαλπίζουν, από τον ναό της Κοίμησης στο Νησί της λίμνης των Ιωαννίνων. Το πρόγραμμα θα παρουσιαστεί από τους αρχαιολόγους της

Εφορείας: Σωτήριο Χαραλάμπους, Πολυξένη Δημητρακοπούλου και Δήμητρα Παπαϊωάννου.

Το πρόγραμμα θα γίνει την **Πέμπτη 19 και Παρασκευή 20 Οκτωβρίου**.

Τηλέφωνο επικοινωνίας για το κοινό: 26510 39580 (Σ. Χαραλάμπους, Π. Δημητρακοπούλου, Δ. Παπαϊωάννου)

NOMOS KARDITSAΣ

Η Εφορεία Αρχαιοτήτων Καρδίτσας συμμετέχει στην πανελλήνια δράση προγραμματίζοντας στο Αρχαιολογικό Μουσείο Καρδίτσας θεματικές περιηγήσεις. Αναλυτικά το πρόγραμμα των εκδηλώσεων έχει ως εξής:

- **Πέμπτη 19 Οκτωβρίου, 10:00 - 12:00:** Εκπαιδευτική περιήγηση για μαθητές και μαθήτριες Στ' Δημοτικού και Γυμνασίου με θέμα την κατασκευή αγγείων με την τεχνική του φυσητού γυαλιού και τη συμβολή του αέρα στα ταφικά έθιμα (καύσεις νεκρών και στις λατρευτικές τελετουργίες, θυσίες και προσφορές). Κατόπιν τηλεφωνικής συνεννόησης. Υπεύθυνοι αρχαιολόγοι: Λ. Θεογιάννη και Φ. Τσιούκα.

- **Παρασκευή 20 Οκτωβρίου, 10:00 - 12:00:** Εκπαιδευτική περιήγηση για μαθητές και μαθήτριες Γυμνασίου με τίτλο «Μουσικές πνοές ανέμου». Με κεντρικό έκθεμα τον οστέινο αυλό της μόνιμης έκθεσης θα εξεταστούν η συμβολή του αέρα στην παραγωγή μουσικής και τα αρχαία πνευστά μουσικά όργανα. Κατόπιν τηλεφωνικής συνεννόησης. Υπεύθυνος αρχαιολόγος: Κ. Βουζαξάκης.

- **Σάββατο 21 Οκτωβρίου, 11:00:** Θεματική περιήγηση για ενήλικες με θέμα τη συμβολή του αέρα στις τέχνες και στον λατρευτικό βίο. Υπεύθυνοι αρχαιολόγοι: Λ. Θεογιάννη και Φ. Τσιούκα.

Τηλέφωνο επικοινωνίας για το κοινό: 24410 61564 (Λ. Θεογιάννη, Φ. Τσιούκα)

NOMOS KERKYRAS

Η Εφορεία Αρχαιοτήτων Κέρκυρας προγραμματίζει εκπαιδευτική δράση για παιδιά και θεματική περιήγηση για το ευρύ κοινό στο ιστορικό προάστιο του Ανεμόμυλου της πόλης της Κέρκυρας, όπου σώζεται ο μοναδικός ανεμόμυλος της πόλης. Η δράση περιλαμβάνει περίπατο και περιήγηση στα ιστορικά μνημεία της συνοικίας του Ανεμόμυλου, διενέργεια ιστιοπλοϊκού αγώνα σε συνεργασία με τον Ιστιοπλοϊκό όμιλο Κέρκυρας στο αρχαίο λιμάνι του Αλκινόου καθώς και πραγματοποίηση μουσικής εκδήλωσης σε συνεργασία με τον Πολιτιστικό Σύλλογο Ανεμόμυλου.

Το πρόγραμμα δραστηριοτήτων έχει ως εξής:

- **Πέμπτη 19 και Παρασκευή 20 Οκτωβρίου:** Εκπαιδευτική δράση για παιδιά στον ανεμόμυλο του ομώνυμου προαστίου
11:00-14:00
- **Σάββατο 21 Οκτωβρίου:** Θεματική περιήγηση για το ευρύ κοινό
10:00-14:00
- Κυριακή 22 Οκτωβρίου :** Θεματική περιήγηση για το ευρύ κοινό
10:00-14:00

Σε περίπτωση που δεν το επιτρέψουν οι καιρικές συνθήκες, η εκπαιδευτική δράση θα πραγματοποιηθεί στο Μουσείο Παλαιόπολης-Mon Repos στην αίθουσα του «Περίπλου» που είναι αφιερωμένη στο διαχρονικό ρόλο και την επίκαιρη θέση της Κέρκυρας στις ναυτικές και εμπορικές διαδρομές της Μεσογείου κατά την αρχαιότητα.

Τηλέφωνα επικοινωνίας για το κοινό: 26610 48310, 48120 (Αλ. Τραυλού, Μ. Νάκου)

ΝΟΜΟΣ ΚΙΛΚΙΣ

Η Εφορεία Αρχαιοτήτων Κιλκίς συμμετέχει στην επικοινωνιακή δράση με την υλοποίηση στο Αρχαιολογικό Μουσείο Κιλκίς και στον Αρχαιολογικό χώρο του Παλατιανού Δήμου Κιλκίς δύο εκπαιδευτικών διαδραστικών εκδηλώσεων.

Πιο συγκεκριμένα, την **Πέμπτη 19 Οκτωβρίου, 10:00 και 11:30**, θα υλοποιηθεί στο Αρχαιολογικό Μουσείο, από αρχαιολόγους της Εφορείας μας, δράση με τίτλο «ο αέρας που αναπνέουμε». Μέσα από μία διαδραστική προβολή power point και με κύριο προβαλλόμενο αντικείμενο ένα προσκυνητάριο με παράσταση Δευτέρας

Παρουσίας από το Κάτω Θεοδωράκι (19ος αι.) Κιλκίς, θα σχολιαστούν η συμμετοχή του αέρα -ως ανέμου- σε μια κοσμική καταίγιδα που μεταμορφώνει το ανθρώπινο περιβάλλον, ο αέρας και οι ιδιότητες που έχει ως φυσικό στοιχείο, το αεράκι όπως περιγράφηκε από την ποίηση και τις εικαστικές τέχνες.

Την **Παρασκευή 20 Οκτωβρίου, 10:30 και 12:00**, θα υλοποιηθεί στον αρχαιολογικό χώρο του Παλατιανού δράση με επίκεντρο τον αρχαϊκό κεραμικό κλίβανο της αρχαίας πόλης. Με επίκεντρο το ανωτέρω εύρημα θα σχολιαστεί από αρχαιολόγους της Εφορείας μας η χρήση του αέρα στο ψήσιμο των αγγείων. Οι εκδηλώσεις θα ολοκληρωθούν με βιωματικά εργαστήρια. Οι δράσεις απευθύνονται σε μαθητές/τριες, Δ, Ε΄ και ΣΤ΄ Δημοτικού.

Για την συμμετοχή στα εν λόγω προγράμματα απαιτείται δήλωση συμμετοχής και θα τηρηθεί σειρά προτεραιότητας.

Τηλέφωνο επικοινωνίας για το κοινό: 2310 801402, 23410 22477 (Μ. Φαρμάκη, Ν. Πουλακάκης για τη δράση στον αρχαιολογικό χώρο του Παλατιανού και Μ. Παρχαρίδου για το αρχαιολογικό Μουσείο Κιλκίς), ώρες επικοινωνίας: καθημερινά, 9:00 - 11:00.

NOMOS KOZANHS

Η Εφορεία Αρχαιοτήτων Κοζάνης, θα πραγματοποιήσει στον αύλειο χώρο του Αρχαιολογικού Μουσείου Αιανής την **Παρασκευή 20 Οκτωβρίου** πειραματική κατασκευή και ψήσιμο πήλινων αγγείων, συγκεκριμένα ενός ιδιαίτερου τύπου αγγείων της Νεότερης και Τελικής Νεολιθικής περιόδου, που φέρουν δίχρωμη ή τρίχρωμη διακόσμηση, και την οποία σύμφωνα με τους μελετητές επιτύγχαναν οι νεολιθικοί κεραμείς με τον έλεγχο του αέρα. Η δράση θα γίνει σε συνεργασία με την Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση της Π.Ε. Κοζάνης.

Τηλέφωνο Επικοινωνίας για το κοινό: 24610 98800-801 (Π. Ευαγγέλου)

NOMOS KYKLAΔΩN

Οι ανεμόμυλοι αποτελούν τα πιο χαρακτηριστικά προβιομηχανικά κτήρια στις Κυκλάδες και είναι άμεσα συνδεδεμένα με την παραδοσιακή αρχιτεκτονική και τις μνήμες των κατοίκων της περιοχής. Στην Αμοργό, είναι κτισμένοι στη σειρά, ακολουθώντας την κορυφογραμμή του λόφου που υψώνονται βορειοδυτικά του

οικισμού, και αποτελούν χαρακτηριστικό δείγμα για την κοινωνική και οικονομική ιστορία του νησιού και είναι άμεσα συνδεδεμένοι με τη λαϊκή παράδοση του τόπου. Η χρήση των ανεμόμυλων της Χώρας Αμοργού αλλά και του Κάστρου της Σίφνου, μαρτυρείται μέχρι τις αρχές του αιώνα, η κατασκευή τους πρέπει να ανάγεται στους μεσαιωνικούς χρόνους, να είναι σύγχρονοι δηλ. με το Κάστρο και τον πυρήνα του οικισμού.

Η Εφορεία Αρχαιοτήτων Κυκλάδων διοργανώνει την **Πέμπτη 19 και την Παρασκευή 20 Οκτωβρίου** εκπαιδευτικό πρόγραμμα σε τάξεις μαθητών κατόπιν ραντεβού, ενώ το **Σάββατο 21 και την Κυριακή 22 Οκτωβρίου** θα πραγματοποιηθεί θεματική ξενάγηση στο κοινό.

Σκοπός του εκπαιδευτικού προγράμματος είναι να ζωντανέψουν στα μάτια των παιδιών πρόσωπα, εικόνες και ιστορίες βγαλμένες από το παρελθόν. Στο λόφο που βρίσκονται οι μύλοι θα ξυπνήσουν και πάλι μνήμες από την εποχή που έσφυζε από ζωή και φωνές όταν οι άνθρωποι έρχονταν να αλέσουν το σιτάρι τους.

Μέσα από φωτογραφικό υλικό, την επιτόπια ξενάγηση σε αυτούς που σώζονται σε καλή κατάσταση, τα παιδιά θα κατανοήσουν τη σημασία του ανέμου στην καθημερινή ζωή των Κυκλάδων από τους προϊστορικούς μέχρι και τους νεότερους χρόνους (ναυσιπλοΐα, εμπόριο κ.α.), καθώς και τον μηχανισμό λειτουργίας του ανεμόμυλου και θα μεταφερθούν με δημιουργικό εργαλείο τη φαντασία τους στην αλλοτινή ζωή στα νησιά των Κυκλάδων. Ειδικά στην Αμοργό, όπου ένας ανεμόμυλος διατηρεί όλον του τον εξοπλισμό, τα παιδιά θα ξεναγηθούν σε αυτόν από το τελευταίο μυλωνά της Αμοργού. Με βάση τους στόχους αυτούς μπορεί κανείς να προσεγγίσει και το θέμα του ανεμόμυλου, ξεκινώντας από την προετοιμασία στη σχολική τάξη, συνεχίζοντας με μία επίσκεψη στο χώρο και καταλήγοντας πάλι στην τάξη, για τη συνολική αξιοποίηση της εμπειρίας.

Τηλέφωνο επικοινωνίας για το κοινό: 210 3250148 (Μ. Σιγάλα)

NOMOS ΛΑΚΩΝΙΑΣ

Η Εφορεία Αρχαιοτήτων Λακωνίας προγραμματίζει ξεναγήσεις σε επιλεγμένα εκθέματα και στο ίδιο το κτήριο του Μουσείου του Πύργου Πικουλάκη στις **19 Οκτωβρίου**, στην Αρεόπολη, οι οποίες θα απευθύνονται σε μαθητικές ομάδες (μετά από συνεννόηση).

Οι μαθητές μέσα από ευρήματα ανασκαφών, αντικείμενα λατρείας, παραμύθια και λαϊκές δοξασίες της Μάνης θα κληθούν να αναγνωρίσουν και να κατανοήσουν τη σημασία και τη συμβολή του αέρα, σε εκφάνσεις και δραστηριότητες της ζωής του ανθρώπου, όπως η υαλουργία, η μεταλλουργία, η αγγειοπλαστική, η τέλεση της λατρείας αλλά και να συνδεθούν με πλευρές της τοπικής ιστορίας της Αρεόπολης.

Τηλέφωνο επικοινωνίας για το κοινό: 27310 28503, 25363 (Γ.Κατσουγκράκη, Αγγελική Μέξια), 27330 29531(Μουσείο Πύργου Πικουλάκη)

NOMOS ΛΑΡΙΣΑΣ

Η Εφορεία Αρχαιοτήτων Λάρισας συμμετέχοντας στο πρόγραμμα δράσεων την **Πέμπτη 19 και την Παρασκευή 20 Οκτωβρίου** θα υποδεχτεί στον χώρο του Διαχρονικού Μουσείου Λάρισας μαθητές της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης Λάρισας, οι οποίοι θα συμμετάσχουν σε δράσεις που σχετίζονται με τη θεματική του «αέρα». Με τον τρόπο αυτό θα έχουν την ευκαιρία να έρθουν σε επαφή, μετά τη γη, το νερό και τη φωτιά, με ένα ακόμη βασικό στοιχείο της φύσης, το οποίο υπήρξε καθοριστικό στη ζωή, τη σκέψη, τη δημιουργία και την έμπνευση των ανθρώπων σε όλες τις εποχές.

Τηλέφωνα επικοινωνίας για το κοινό: 2413 508227 και 2410 508261 (Κ. Ζάχου)

NOMOS ΛΕΣΒΟΥ

Η Εφορεία Αρχαιοτήτων Λέσβου σας προσκαλεί στο Νέο Κτίριο του Αρχαιολογικού Μουσείου Μυτιλήνης, την **Τετάρτη 8 Νοεμβρίου**, στην εκδήλωση με τίτλο: "Τα κουπιά τους δείχνουν το μέρος που κοιμούνται στ' ακρογιάλι: πλόες στη λεσβιακή ιστορία". Στην ομιλία, που θα γίνει από τον αρχαιολόγο της Εφορείας κ. Παναγιώτη Πόλη, θα παρουσιαστούν οι πλέον σημαντικοί πλόες στην αρχαία λεσβιακή ιστορία και ο συσχετισμός ναυτικών δυνάμεων τις παραμονές του Πελοποννησιακού Πολέμου.

Τηλέφωνο επικοινωνίας για το κοινό: 22510 40716 (Π. Πόλης)

NOMOS ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ

Η Εφορεία Αρχαιοτήτων Μαγνησίας διοργανώνει στο «Αθανασάκειο» Αρχαιολογικό Μουσείο Βόλου την περιοδική έκθεση «Πνοές ανέμων κινούν καράβια», με εποπτικό υλικό και αντικείμενα που θα εκτεθούν για πρώτη φορά για το κοινό. Μέσα από την έκθεση θα καταδειχθούν οι εμπορικές σχέσεις των κατοίκων της περιοχής, κυρίως μέσα από θαλάσσιους δρόμους και ταξίδια, στα οποία ο ρόλος του ανέμου υπήρξε καταλυτικός, ως κινητήρια δύναμη για τη ναυσιπλοΐα κι έτσι το εμπόριο και την οικονομική ζωή του τόπου, διαχρονικά στην αρχαιότητα.

Η έκθεση συνοδεύεται με θεματικές περιηγήσεις στους Αρχαιολογικούς Χώρους Σέσκλου, Διμηνίου και αρχαίας Δημητριάδος, απ' όπου προέρχονται τα περισσότερα εκθέματα.

Τηλέφωνο επικοινωνίας για το κοινό: 24210 76278 (Α. Καλογιάννη)

NOMOS ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ

Η **Εφορεία Αρχαιοτήτων Μεσσηνίας** συμμετέχει στις δράσεις με την εκδήλωση που πραγματοποιείται στο Αρχαιολογικό Μουσείο και το Χώρο της Αρχαίας Μεσσήνης την **Πέμπτη 19 και την Παρασκευή 20 Οκτωβρίου**. Θα πραγματοποιηθεί εκπαιδευτικό πρόγραμμα και θεματική ξενάγηση για τις σχολικές μονάδες και τους ενδιαφερόμενους με θέμα τον αέρα και τη συμβολή του στις τέχνες και στη ναυσιπλοΐα μέσα από επιλεγμένα μνημεία του μουσείου και του χώρου που σχετίζονται με τις θεότητες των ανέμων και της ναυσιπλοΐας που βοηθούν τα πλοία και τους ναυτικούς να ταξιδεύουν στις θάλασσες στα ρωμαϊκά χρόνια. Οι χώροι υποδοχής του μουσείου και του χώρου θα είναι εφοδιασμένοι με τα ειδικά φυλλάδια και τη γραφική ύλη προκειμένου να δίνεται η δυνατότητα οι εντυπώσεις των επισκεπτών να αποτυπωθούν στο χαρτί. **Οι ώρες διεξαγωγής του προγράμματος είναι: 10:00 - 14:00.**

Τηλέφωνο επικοινωνίας για το κοινό: 27210 22534, 63100 (Στ. Φριτζίλας)

Η **Εφορεία Εναλίων Αρχαιοτήτων** σε συνεργασία με την Εφορεία Αρχαιοτήτων Μεσσηνίας, τον Δήμο Πύλου – Νέστορος, θα πραγματοποιήσει τις κάτωθι δράσεις στο πλαίσιο της εκστρατείας: **Από την Πέμπτη 19 Οκτωβρίου έως την Κυριακή 22 Οκτωβρίου**, θα πραγματοποιηθεί θεματικό εκπαιδευτικό πρόγραμμα στο μουσείο ΠΑΣΑ, στη Μεγάλη Θόλο στο χώρο της Ακρόπολης εντός του Φρουρίου της Πύλου

και στο Αρχοντικό Τσικλητήρα στο Λιμάνι Πύλου. Πιο αναλυτικά, θα πραγματοποιηθεί ξενάγηση στα δύο μουσεία μας ΠΑΣΑ & ΜΑΚΡΥΓΙΑΝΝΗ, στην υπαίθρια έκθεση αμφορέων, παρακολούθηση τρισδιάστατης προβολής για την Ναυμαχία του Ναυαρίνου και επίσκεψη της συλλογής μουσειακού χαρακτήρα καταδυτικού υλικού της Εφορείας καθώς και στο Αρχοντικό Τσικλητήρα στο Λιμάνι της Πύλου, όπου η έκθεση του Γάλλου Φιλέλληνα Rene Puaux. Το Πρόγραμμα θα περιλαμβάνει ξεναγήσεις στα Μουσεία Πασά και στις Εκθέσεις της Εφορείας Εναλίων Αρχαιοτήτων στο Φρούριο της Πύλου, καθώς και στο Αρχοντικό Τσικλητήρα στο Λιμάνι της Πύλου. Θα εκτεθούν αντικείμενα, που συνέβαλαν στην ναυσιπλοΐα, όπως ένα σύνολο ξύλινων μακαράδων, εργαλείο για την ανύψωση και το μάζεμα των ιστίων, μολύβδινος στύπος ξύλινης άγκυρας για την σταθεροποίηση της αγκυροβολίας του πλοίου και ναυτικά εργαλεία, όπως θεοδόλιχος, διαβήτης, πυξίδα. Στη συλλογή Rene Puaux οι επισκέπτες θα θαυμάσουν τους πίνακες της Συλλογής και συγχρόνως θα μεταφερθούν νοητά στην ναυμαχία του Ναβαρίνου, στην έκβαση της οποίας σημαντικό ρόλο έπαιξαν και οι άνεμοι της περιοχής για την γρήγορη μετάδοση της φωτιάς από πλοίο σε πλοίο.

Απαραίτητη η δήλωση συμμετοχής έως τις 18/10/2017.

Τηλέφωνα επικοινωνίας για το κοινό: 27230 22897, 22898, 22010 και 6999973300
(Η. Κούβελας Ηλίας, Ε. Χαρμπή, Σ. Ψώνης)

ΝΟΜΟΣ ΞΑΝΘΗΣ

Η Εφορεία Αρχαιοτήτων Ξάνθης θα συμμετάσχει στις εκδηλώσεις που διοργανώνονται πανελλαδικά με την ομιλία του επίτιμου εφόρου αρχαιοτήτων κ. Διαμαντή Τριαντάφυλλου με θέμα «Οι άνεμοι στη μυθολογία και στην τέχνη» το **Σάββατο 21 Οκτωβρίου** στο Αρχαιολογικό Μουσείο Αβδήρων. Στο μουσείο θα σημανθούν κατάλληλα εκθέματα που σχετίζονται με το βασικό αυτό συστατικό της ατμόσφαιρας, όπως φτερωτές μορφές ειδωλίων και ειδώλια μουσικών.

Τηλέφωνο επικοινωνίας για το κοινό: 25410 51003 (Κ. Καλλιντζή)

ΝΟΜΟΣ ΠΕΛΛΑΣ

Η Εφορεία Αρχαιοτήτων Πέλλας συμμετέχει στις εκδηλώσεις με τη δράση με τίτλο «Από την Κύρρο της Μακεδονίας στην Αθήνα. Ο Ανδρόνικος και οι Αέρηδες». Την **Πέμπτη 19 και την Παρασκευή 20 Οκτωβρίου** θα πραγματοποιηθεί εκπαιδευτικό πρόγραμμα στο Αρχαιολογικό Μουσείο Πέλλας για τις σχολικές μονάδες της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης με τους συνοδούς εκπαιδευτικούς τους ενώ το **Σάββατο 21 Οκτωβρίου** διάλεξη για ενήλικες.

Μέσα από τις παραπάνω δράσεις οι συμμετέχοντες θα έχουν τη δυνατότητα να γνωρίσουν τη Μακεδονική πόλη Κύρρο, πατρίδα του ονομαστού αστρονόμου Ανδρόνικου, να μεταφερθούν στην Αθήνα των αρχών του 1^{ου} αι. π.Χ. και να περιηγηθούν στον Πύργο των Ανέμων, τους γνωστούς «Αέρηδες», στους βόρειους πρόποδες της Ακρόπολης, έργο φημισμένο του Ανδρόνικου και συνάμα ο αρχαιότερος μετεωρολογικός-ωρομετρικός σταθμός του κόσμου.

Τηλέφωνο επικοινωνίας για το κοινό: 23820 32730, 31160 (Ν. Παππάς, Δ. Ζηλίδου, Ι. Κεχαγιά).

ΝΟΜΟΣ ΠΙΕΡΙΑΣ

Η Εφορεία Αρχαιοτήτων Πιερίας σας προσκαλεί στις εκδηλώσεις που προγραμματίζονται στις 19, 20, 21 και 22 Οκτωβρίου. Πιο αναλυτικά παρουσιάζονται οι δράσεις:

- **Πέμπτη 19 και Παρασκευή 20 Οκτωβρίου** στο Αρχαιολογικό Μουσείο Δίου:

1. Παρουσίαση της Ύδραυλις του Δίου (τεχνολογία, ιστορική εξέλιξη).
2. Παρουσίαση των αρχαίων πνευστών μουσικών οργάνων και η σύνδεσή τους με τη μυθολογία.
3. Μουσικό παιχνίδι με πνευστά μουσικά όργανα.

Ώρες διεξαγωγής: 8:00 - 10:00 και 10:00 - 12:00.

Τηλέφωνο επικοινωνίας για το κοινό: 23510 47883 (Μ. Παπαθανασίου).

- **Παρασκευή 20 και Σάββατο 21 Οκτωβρίου** στο Βιοματικό Πάρκο Λειβήθρων:

1. Ξενάγηση, με εστίαση στο θεμέλιο μυκηναϊκού αψιδωτού κτιρίου καθώς και στο κεντρικό συγκρότημα ενημέρωσης του πάρκου, η κάτοψη του οποίου εμπνεύστηκε από ένα οينوποιητικό συγκρότημα που ανασκάφηκε στην πεδινή χώρα των αρχαίων Λειβήθρων. Επισημαίνεται η επιρροή του αέρα, και κυρίως των ανέμων, στον

προσανατολισμό και την αρχιτεκτονική δομή των αρχαίων κτιρίων. Επιπλέον, σε νοηματική συνάφεια με το οινοποιητικό συγκρότημα από τη χώρα των Λειβήθρων, γίνεται αναφορά στην επίδραση του αέρα τόσο στην καλλιέργεια της αμπέλου όσο και στη διαδικασία οινοποίησης.

2. Αφήγηση του αρχαιολογικού παραμυθιού της Επίτιμης Εφόρου Ευτυχίας Πουλάκη – Παντερμαλή, «Παραμύθι μυθικό, Αμπελάκι Ολυμπικό». Κεντρικό θέμα της αφήγησης είναι η υστεροκλασική – ελληνιστική αγρέπαυλη από την πεδινή χώρα των Λειβήθρων.

3. Εργαστήριο προσομοίωσης της διαδικασίας γλευκοποίησης από το στάδιο της σύνθλιψης σταφυλιών σε πήλινο μεταφερόμενο ληνό έως την αποθήκευση του γλεύκους σε πήλινους, οινοποιητικούς πίθους.

4. Καλλιτεχνικό εργαστήριο που περιλαμβάνει:

α. κατασκευή ανάγλυφου πλακιδίου με βότρυ και την επιγραφή ΛΕΙ-ΒΗ, που αποτελεί μικρογραφική αναπαράσταση αρχαίου μολύβδινου βάρους από τον αρχαιολογικό χώρο των Λειβήθρων και ενέπνευσε το λογότυπο του πάρκου.

β. κατασκευή χάρτινου ανεμουρίου

Στα εργαστήρια θα τηρηθεί σειρά προτεραιότητας κατόπιν δήλωσης συμμετοχής.

Τηλέφωνο επικοινωνίας για το κοινό: 23520 33884, 23510 47883 (Ε. Κλινάκη, Β. Κυπριανού)

ΝΟΜΟΣ ΠΡΕΒΕΖΑΣ

Η Εφορεία Αρχαιοτήτων Πρέβεζας συμμετέχει στην εκστρατεία με ποικίλες δράσεις που αντλούν υλικό από τα πλούσια ευρήματα του αρχαιολογικού χώρου της Νικόπολης. Η δράση αποσκοπεί να αναδείξει τη δύναμη του τέταρτου στοιχείου της φύσης του *αέρα* στη ναυσιπλοΐα και την τέχνη της μουσικής.

Για τους μαθητές της Α/βάθμιας κοινότητα Εκπαίδευσης την **Πέμπτη 19 και την Παρασκευή 20 Οκτωβρίου, ώρες 10:30 - 13:00**, θα υλοποιηθεί το εκπαιδευτικό πρόγραμμα «Στην πόλη της νίκης», μια ιστορία comics που λαμβάνει χώρα στη Νικόπολη και πραγματεύεται τα σημαντικά θέματα της Ναυμαχίας του Ακτίου, της ίδρυσης της πόλης και, τέλος, της διεξαγωγής των Αγώνων των Ακτίων. Οι δύο πρωταγωνιστές της ιστορίας «ευ αγωνίζονται» στη μουσική και τα αθλήματα αντίστοιχα.

Την **Κυριακή 22 Οκτωβρίου στις 11:30** σε συνεργασία με μουσικά σύνολα της περιοχής και τον χορό Ψαλτών Πρέβεζας “Chorus Nicopolitanus” διοργανώνεται εκδήλωση για το ευρύ κοινό στο φουαγιέ του Μουσείου με θέμα: «Πνοές Ανέμων - Μουσικές Πνοές».

Τηλέφωνο επικοινωνίας για το κοινό: 26820 89890 (Π. Μπάρκα – Γ. Πεταρούδα)

ΝΟΜΟΣ ΡΟΔΟΠΗΣ

Η Εφορεία Αρχαιοτήτων Ροδόπης θα πραγματοποιήσει στο Αρχαιολογικό Μουσείο Κομοτηνής, την **Πέμπτη 19 Οκτωβρίου από τις 9:00** και εξής εκπαιδευτικό πρόγραμμα με θέμα τη συμβολή του αέρα στη ναυσιπλοΐα.

Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα θα υλοποιηθεί στο χώρο της περιοδικής έκθεσης με τίτλο «Θρακικό πέλαγος. Δρόμοι της θάλασσας, ναυάγια και ενάλια ευρήματα» και θα απευθύνεται σε όλα τα Νηπιαγωγεία της Κομοτηνής.

Τηλέφωνο επικοινωνίας για το κοινό: 25310 22411 (Ν. Δαλακούρα)

ΝΟΜΟΣ ΤΡΙΚΑΛΩΝ

Η Εφορεία Αρχαιοτήτων Τρικάλων διοργανώνει στο Δίδυμο Οθωμανικό Λουτρό Τρικάλων τις εξής εκπαιδευτικές και πολιτιστικές δράσεις που απευθύνονται σε παιδιά και ενήλικες:

- **Παρασκευή 20 Οκτωβρίου:** Εκπαιδευτικό πρόγραμμα «Μια μέρα στο λουτρό» για σχολικές ομάδες για παιδιά τάξεων από Γ΄ έως Στ΄ Δημοτικού.

- **Παρασκευή 20 Οκτωβρίου:** Συναυλία με μουσικά σύνολα πνευστών της Συμφωνικής Ορχήστρας Νέων των Φίλων της Μουσικής Τρικάλων και της Δημοτικής Φιλαρμονικής.

- **Σάββατο 21 Οκτωβρίου, 18:00 - 19:00:** Αφηγήσεις για παιδιά και μεγάλους με τίτλο «Ανεμοσκορπίσματα, Παραμυθομαζέματα» από την αφηγήτρια Μαρία Κατσανούλη.

- **Κυριακή 22 Οκτωβρίου:** Αφηγήσεις για ενήλικους με τίτλο «Άνεμοι σφυρίζουνε στα όρη κι έρχονται» από την αφηγήτρια Ευαγγελία Τατάγια.

Τηλέφωνο επικοινωνίας για το κοινό: 2431076647 (Μ. Θεοφάνους)

ΝΟΜΟΣ ΦΘΙΩΤΙΔΑΣ

Η Εφορεία Αρχαιοτήτων Φθιώτιδας - Ευρυτανίας συμμετέχοντας στην επικοινωνιακή εκστρατεία επικεντρώνει τις δράσεις της στο Αρχαιολογικό Μουσείο Λαμίας και στην περιοχή της ΝΔ οχύρωσης του λιμένα των αρχαίων Φαλάρων (σημερινή Στυλίδα) ως εξής:

1.Θεματική ξενάγηση για σχολικές ομάδες Α΄βάθμιας και Β΄βάθμιας εκπαίδευσης την **Πέμπτη 19 και την Παρασκευή 20 Οκτωβρίου** και για το κοινό την **Κυριακή 22 Οκτωβρίου** στο Αρχαιολογικό Μουσείο Λαμίας, όπου πραγματοποιείται λεπτομερής παρουσίαση και συζήτηση επάνω σε τρία επιλεγμένα εκθέματα/ομάδες ομοειδών εκθεμάτων, σύμφωνα με το περιεχόμενο της δράσης.

2.«Οδοιπορώντας στο μύθο και στην τέχνη, γυρεύοντας...πνοές ανέμων». Η δράση απευθύνεται σε σχολικές ομάδες της Α΄βάθμιας και Β΄βάθμιας εκπαίδευσης του Δήμου Στυλίδας, θα λάβει χώρα την **Πέμπτη 19 και την Παρασκευή 20 Οκτωβρίου** και διαρθρώνεται σε δύο άξονες:

α) Ανάπτυξη του θέματος με προβολή εικόνων και έμφαση στη σημασία των ανέμων στην ελληνική μυθολογία (θεοί, απόγονοι θεών και δαιμονικά όντα), με σχετικές αναφορές από την ελληνική γραμματεία (Όμηρος - Ησίοδος),όπως και στη ναυσιπλοΐα και στην ανάπτυξη της εμπορικής δραστηριότητας.

β) Περιήγηση στη ΝΔ οχύρωση των αρχαίων Φαλάρων, η οποία δεσπόζει στον Μαλιακό κόλπο και στην παραλιακή ζώνη του σύγχρονου οικισμού, με συνοπτική παρουσίαση του δικτύου επικοινωνίας της αρχαίας πόλης με άλλες περιοχές (π.χ. Αίγυπτος).

Τηλέφωνο επικοινωνίας για το κοινό: 22310 29992, 46106 (Ε. Φρούσου για το Αρχαιολογικό Μουσείο Λαμίας και Α. Τσόκα για τον αρχαιολογικό χώρο αρχαίων Φαλάρων)

ΝΟΜΟΣ ΦΩΚΙΔΑΣ

Η Εφορεία Αρχαιοτήτων Φωκίδας στο πλαίσιο του εορτασμού και σε συνεργασία με το Δήμο Δελφών, τις Δ/νσεις Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και το Ναυτικό και Ιστορικό Μουσείο Γαλαξιδίου θα πραγματοποιηθεί εκδήλωση την **Παρασκευή 20 Οκτωβρίου, ώρα 9:00**, με τίτλο: «Από τον μυθικό Αίολο στην αιολική ενέργεια». Στόχος της εκδήλωσης είναι μέσα από ομιλίες και δράσεις, οι

μαθητές να προσεγγίσουν τις ποικίλες εκφάνσεις του ανέμου στην ζωή των ανθρώπων από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα.

Τηλέφωνο επικοινωνίας για το κοινό: 22650 82313 (Α. Ψάλτη, Κ.Καραδήμα, Α. Τσαρούχα)

Το Ναυτικό και Ιστορικό Μουσείο Γαλαξειδίου θεωρώντας τις «Πνοές Ανέμων» ως την κυριότερη αιτία εξέλιξης των ιστιοφόρων караβιών και της εμπορικής και ναυτικής ακμής του Γαλαξειδίου, συμμετέχει στην εκστρατεία με τις εξής εκδηλώσεις:

- **Πέμπτη 19 Οκτωβρίου, ώρα 10:00:** Εκπαιδευτικό πρόγραμμα με τίτλο «Ο ρόλος του ανέμου στην κίνηση των ιστιοφόρων – δημιουργία μικρών караβιών» (Υπεύθυνη Προγράμματος: κα Χρυσάφω Τσώνου).

- **Κυριακή 22 Οκτωβρίου, ώρα 11:00:** Ομιλία με τίτλο «Πνοές Ανέμων στα γαλαξειδιώτικα ιστιοφόρα» από την Επιστημονική Σύμβουλο του Ν.Ι.Μ.Γ. κα Ροδούλα Σταθάκη – Κούμαρη.

Τηλέφωνο επικοινωνίας για το κοινό: 22650 41795 (Χρυσάφω Τσώνου)

ΝΟΜΟΣ ΧΑΝΙΩΝ

Η Εφορεία Αρχαιοτήτων Χανίων συμμετέχει στις εκδηλώσεις με δράσεις για παιδιά την **Κυριακή 22 Οκτωβρίου 11.00 - 12.00** στο Αρχαιολογικό Μουσείο Χανίων. Μια φορά κι έναν καιρό ήταν ένας ποντικός που ήθελε να παντρέψει τη θυγατέρα του...πήγε το λοιπόν στον Άνεμο κι εκείνος φύσηξε...κι από την πνοή του ξεχύθηκαν παραμύθια! Τα παραμύθια σκόρπισαν στην αυλή του Αρχαιολογικού Μουσείου, χώθηκαν στις προθήκες, σφήνωσαν ανάμεσα στα εκθέματα, σκάλωσαν στα ψηφιδωτά, και σας περιμένουν να ανακαλύψετε μαζί "Όσα είπε ο 'Άνεμος" στον ποντικό! Λαϊκά παραμύθια, αινίγματα και παροιμίες, μπλέκονται με τα εκθέματα του μουσείου και μας αποκαλύπτουν θησαυρούς της αρχαιότητας.

Τα παιδιά, μέσα από τεχνικές διαδραστικές αφήγησης θα ανακαλύψουν ποια αντικείμενα του μουσείου επηρεάζει ο Άνεμος, θα αναζητήσουν και θα εντοπίσουν, μέσα από γλωσσικά παιχνίδια ποιά από τα εκθέματα μπορούν να συσχετιστούν με τον άνεμο και θα απεικονίσουν εικαστικά τις μορφές του.

Παραμύθι και εργαστήρι στο Αρχαιολογικό μουσείο Χανίων από τις εκπαιδευτικούς Δήμητρα Βαλαβάνη και Εύη Δήμου. Στην μουσική επένδυση των παραμυθιών η Νίνα Γαμπά.

Για παιδιά προσχολικής και σχολικής ηλικίας (5 έως 8 ετών). Απαραίτητη η δήλωση συμμετοχής. Θα τηρηθεί σειρά προτεραιότητας. Διάρκεια δράσης: 1 ώρα περίπου.

Τηλέφωνο επικοινωνίας για το κοινό: 28210 44418, 294487 (Ε. Κατάκη, Μ. Σκόρδου, Α. Τσίγκου)